

Catalunya Cristiana

f/catalunyacristiana

instagram catalunya_cristiana

www.catalunyacristiana.cat

@catalunyacristiana.bsky.social

@catorcristiana

catalunya cristiana

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià

Els Llàtzers que no volem veure

El papa Lleó recorda en la Jornada Mundial dels Pobres que ajudar-los és una qüestió de justícia abans que de caritat

P 8-13

Persona en situació de sense llar dormint al carrer Junqueras, de Barcelona.

Agustí Codinach

CULTURA

El periodista Jordi Pacheco publica el primer llibre en català sobre el papa Lleó XIV

P 38-39

VATICA

Nota doctrinal sobre els títols marians

P 16-17

SUMARI

16 NOVEMBRE 2025

Editorial	03
La setmana	04
Opinió	06
Carta dominical	07
En primer pla	08
Vida eclesial	14
L'entrevista	24
Carta dominical	30
Bíblia	32
Litúrgia	34
Espai lectors	36
Cultura	38
Agenda	46
Des del carrer	47

47

“L’avi cristià ha de desbordar goig i esperança”

Entrevista a Cesca Planagumà i Víctor Mirón, orientadors familiars

24-28

**Entrevista a Diego
Martín Peñas,
responsable general dels
sacerdots del Pradó**

"En cada pobre trobem Jesucrist
que pateix la Passió"

20-21

**El llibre,
sempre en mutació**

Els primitius cristians van copiar els
primers textos sagrats en còdexs en
pergamí

22

**Torna la Cadena
de Pregària per les
Vocacions**

Les diòcesis amb seu a Catalunya
s'uneixen perquè durant el mes
de novembre sempre hi hagi algú
pregant per totes les vocacions

EDITORIAL

Radiografia Foessa

Els informes de la Fundació Foessa, entitat impulsada per Càritas, aporten una descripció sobre el desenvolupament social a Espanya, l'estructura social, la desigualtat i la pobresa, les relacions socials i la cooperació internacional.

El dimecres 5 de novembre es va presentar a Madrid el IX Informe sobre exclusió i desenvolupament social, que revela que Espanya pateix una de les taxes de desigualtat més altes d'Europa, amb 4,3 milions de persones en situació d'exclusió severa. Destaca l'habitatge com un dels principals factors d'exclusió, cosa que denota "el fracàs del mandat constitucional i tres dècades d'especulació immobiliària sense fre". El 27 de novembre es presentarà Foessa Catalunya i el 17 de desembre Foessa Barcelona.

Foessa és l'informe científic i objectiu que, sumat a les memòries anuals de les Càritas, ajuda a traçar una radiografia molt ajustada de la situació social de cadascun dels territoris analitzats. Perquè, sense dades, es fa difícil apuntar les solucions més adients, que passen per "la necessitat d'un nou pacte social que combini polítiques públiques robustes, una activa participació ciutadana i la responsabilitat comunitària".

Ho posa en relleu el missatge del papa Lleó per a la IX Jornada Mundial dels Pobres del 16 de novembre: "Quan promovem el bé comú, la nostra responsabilitat social es fonamenta en el gest creador de Déu, que dona a tothom els béns de la terra; i de la mateixa manera, també els fruits del treball de l'home han de ser accessibles de manera equitativa. Ajudar el pobre és, en efecte, una qüestió de justícia abans que de caritat."

La setmana a les Xarxes

EVA FERNÁNDEZ

@evaenlaradio

06/11/2025

Corresponsal de la Cope al Vaticà

Després de la trobada del Papa amb Mahmud Abbas, el comunicat de la Santa Seu assegura que van coincidir en la urgència de “prestar ajuda a la població civil de Gaza, i posar fi al conflicte, perseguint la perspectiva de la solució de dos estats”

ELOI ARAN

@Eloi_Aran

05/11/2025

Cap d'àrea d'identitat i missió de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya

Molt satisfet d'haver participat en la inauguració de “Diàlegs d'Esperança des de l'art contemporani” com a comissari de la Fundació Joan Maragall. Aneu-hi a veure-ho i escoltar-ho! L'església de Sant Jaume del carrer Ferran obre de 10.30 a 13.00 i de 17.00 a 19.30h. Gratis! Tota vostra

RAMON BASSAS

@ramonbassas

03/11/2025

Director general d'Afers Religiosos

“Deia Primo Levi que pensar que tot estranger és enemic és el que porta a Auschwitz. I això avui torna a ser necessari recordar-ho.” Joan Albert Vicens parla de “Paradoxes de l'Holocaust” a la inauguració del curs de l'Iscreb en una gran lliçó

LA SETMANA

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

EL SANT CRIST DE BALAGUER I LES CLARISSES

Les clarisses del Sant Crist de Balaguer han treballat aquestes setmanes en la confecció d'un calendari d'Advent molt especial que convida a viure el Misteri del Nadal amb esperança. A cada capseta, es descobreix un missatge inspirador i un petit detall dolç. Dimarts 4 de novembre dins la secció *Ora et Labora* del programa *Sense distància*, la superiora de la comunitat balaguerina, María Victoria Triviño, va explicar que aquest projecte és molt més que una activitat artesanal, perquè “dona contingut a la

preparació del Nadal amb textos senzills”.

D'altra banda, coincidint amb la festa del Sant Crist de Balaguer, que es va celebrar el 9 de novembre, María Victoria Triviño va comentar que aquest temple, amb la creu, “és un lloc de gràcia del qual la gent que hi arriba se'n va després amb regals i gràcies”. També va explicar que la jornada és molt viscuda per milers de persones que s'acosten a venerar la imatge el mateix dia en què el bisbe d'Urgell, Josep-Lluís Serrano, va presidir l'Eucaristia al matí.

Zoom MACIÀ GRAU

Les dades de la memòria anual d'activitats del 2024 de l'Església de Barcelona mostren un augment del 12,5% en l'acció caritativa i assistencial de l'arxidiòcesi. Amb el suport d'entitats com Càritas diocesana de Barcelona o Mans Unides Barcelona, l'últim any s'han pogut atendre 507.846 persones, o el que és el mateix: una de cada cinc persones de l'arxidiòcesi de Barcelona ha rebut el suport de l'Església. El cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, ha agraït la generositat dels fidels i la dedicació de religiosos i voluntaris que fan possible aquesta tasca, una “mostra del compromís constant de l'Església amb la societat”.

L'efemèride JOAN PALLARÈS-PERSONAT

17 novembre del 1869

S'inaugura el Canal de Suez

Maria Lluïsa.

**Advocada, nedadora i precursora
de la fi de la leucèmia.**

Tria com vols que et recordin.

**Fes el teu testament solidari i ajuda'ns a
aconseguir un futur sense leucèmia.**

**Informa-te'n a comvolsqueetrecordin.org
o truca'ns al 900 32 33 34**

Escaneja aquest codi QR
amb el mòbil i accedeix al nostre web.

**Fundació
JOSEP
CARRERAS**
IMPARABLES CONTRA LA LEUCÈMIA

La sal de la terra

Quan una mort no importa a gairebé ningú

LUIS MIGUEL LUNA

Historiador, escriptor i expert del Tercer Sector

En les dues darreres setmanes he llegit amb tristor la mort de dues persones grans —una a València i una altra a Torremolinos— que mostren com la nostra societat està prenent cada cop més una deriva cap a l'individualisme execrable, cap a la pèrdua dels vincles comunitaris i les bones i necessàries relacions de veïnatge.

El 14 d'octubre diversos mitjans de comunicació es van fer ressò que Antonio Famoso feia quinze anys que era mort sense que els seus veïns el trobessin a faltar. L'Antonio vivia al barri de la Fuensanta de València.

El 23 d'octubre, un home de

Es fa necessària i urgent una regeneració personal i comunitària

80 anys es va suïcidar llevant-se la vida d'un tret quan era a punt de ser desnonat. Aquest persona gran, d'origen alemany, caminava amb l'ajuda d'un caminador, tenia una salut i una situació social molt precària que li impedia fer front a les obligacions de pagament amb el banc i la comunitat de veïns.

No em vull centrar ara en les responsabilitats subsidiàries del banc, de la comunitat de veïns o de l'ajuntament en aquest darrer cas o en les del banc que va embargar el compte de l'Antonio sense contactar prèviament amb ell (que ja era mort, però que hauria activat l'alarma davant la manca de resposta). Al contrari,

vull posar el focus d'atenció en la soledat no desitjada, en la pèrdua de les relacions entre veïns, en la insensibilitat d'institucions diverses (bancs, judicatures, ajuntaments...), en la indiferència i l'individualisme radical al que ens està dirigint aquesta societat cada cop més atomitzada i que continua perdent els llaços i espais comunitaris.

No anem bé i es fa necessària i urgent una regeneració personal i comunitària fonamentada en l'ètica, la solidaritat i l'amor cap al pròxim.

Tant de bo no hàgim de tornar a llegir successos tan tristos i desesperants com aquests! ■

Punt de vista

Gestionar la pobresa

JOSEP RUAIX

Eclesiàstic, gramàtic i escriptor

La santificació ha de partir de la litúrgia i desembocar en la litúrgia

Els qui exercim, ni que sigui en un grau mínim, una funció jeràrquica en l'Església actual som ben conscients, com tants d'altres col·legues i fidels laics, del progressiu empobriment, almenys al nostre país, de la realitat eclesial: cada vegada som menys els pastors i els practicants, com també els simplement batejats, cada vegada minven més els recursos econòmics disponibles, cada vegada resulta més difícil de fer funcionar la pastoral, etc.

Per això no hi ha altre remei, malgrat els bons desigs de revertir la situació —esperança que, certament, és lícit de conservar, però més aviat, crec jo modestament, a llarg termini—, que prendre nota de les coses tal com

són i, per tant, intentar de gestionar, de la millor manera possible, aquesta pobresa creixent (valgui l'oxímoron).

Aquesta gestió de la pobresa s'hauria de concretar, al meu entendre (limitat i parcial, és clar), en dos criteris: 1) anar-nos desempallegant (com, de fet, ja va realitzar el Concili Vaticà II) d'allò que, per més que dolgui deixar-ho, és sobrevingut en el temps, és faramalla des del punt de vista sanament teològic, és estrany a altres confessions cristianes o és, en un mot, secundari; 2) concentrar-nos en allò que és essencial.

Allò que és essencial en la funció jeràrquica, segons ens va indicar l'esmentat concili (cf. *Lumen gentium*, Constitució dogmàtica sobre l'Esglé-

sia, núms. 25-27), és ensenyar, santificar i governar. L'ensenyament, tal com estan les coses, evidentment ha d'insistir en els continguts bàsics de la fe cristiana. La santificació ha de partir de la litúrgia i desembocar en la litúrgia. El govern també ha d'adquirir unes formes simples, pragmàtiques, adequades als temps que vivim.

Ara, lògicament, el lector esperaria exemples. Però ni l'espai disponible ni l'oportunitat concreta no em permeten de fer-ho. Ja estaria content si, d'una manera o altra, calés en els estaments més o menys influents dintre la nostra Església l'eslògan del títol: gestionar la pobresa. De la millor manera possible, com també he dit. ■

L'espiritualitat cristiana ha d'unir la pregària i la compassió pels nostres germans més necessitats

CARD. JOAN JOSEP OMELLA OMELLA
Arquebisbe de Barcelona

Avui celebrem la novena Jornada Mundial dels Pobres. L'Església recorda amb afecte totes aquelles persones que pateixen al món, perquè no tenen una vida digna, perquè molts d'ells no tenen feina o no tenen cobertes les necessitats bàsiques com una alimentació adequada, un sostre, una educació, una assistència mèdica necessària, etc. A tots ells, la comunitat cristiana vol mostrar-los la seva compassió i portar-los una paraula d'esperança.

La paraula compassió significa "patir amb". Quan tenim compassió per algú, li volem dir que no està sol, que ens importa, que el seu dolor també ens afecta. La compassió ens mou a ajudar, especialment, els oblidats, els més indefensos i vulnerables. Estem cridats a fer-ho no solament per caritat, sinó també per justícia. Tots tenim dret a una vida digna, perquè tots som fills d'un

mateix Pare i, en conseqüència, som germans.

L'espiritualitat cristiana ha d'unir la pregària i la compassió pels nostres germans més necessitats. Ens ho diu bellament un savi jueu amb aquestes paraules: "El just no solament ha de dedicar-se a l'estudi de la Bíblia i a la pregària, sinó que també haurà d'anar sovint al bosc a tallar llenya per encendre el foc amb el qual s'escalfen els pobres."

El papa Lleó XIV, en el seu missatge per a aquesta Jornada, ens anima a portar una paraula d'esperança als més pobres. És per això que el lema d'aquesta Jornada és: "Tu, Senyor, ets la meua esperança (cf. Sl 71,5)." Una esperança fonamentada en Crist. Ell és la nostra riquesa més gran. Ell és l'àncora que no deixa que ens enfonsem enmig de les tempestats de la vida. Mostrem Crist als nostres germans vulnerables. Ell vol ser amic seu i acostar-s'hi a través de la Paraula, de la celebració dels sagraments i a través dels nostres gestos de solidaritat i de tendresa.

Els pobres ocupen un lloc especial en el cor de Jesús. Ell es desviava per

ells, eren els protagonistes del seu missatge. Crist creia que el testimoni dels pobres ens ajudava a comprendre i a viure el missatge de l'Evangeli. Per això, en un moment de gran alegria, Jesús exclama: "T'enalteixo, Pare, [...] perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos" (Mt 11,25).

A propòsit d'aquesta Jornada, us recomano que mediteu durant aquests dies la primera exhortació apostòlica del papa Lleó XIV, que porta per títol *Dilexi te*, publicada el mes passat. El Papa ens diu que l'ajuda als pobres no és només un problema social. Es tracta d'una "qüestió familiar", perquè els pobres són "dels nostres". Tant de bo que la nostra Església sigui cada dia més una llar per als més necessitats, un lloc d'acolliment i de justícia, que obri les portes a tots sense preguntar, sense demanar res a canvi.

Benvolguts germans i germanes, seguim les petjades de Jesús i seguim, com Ell, amics dels pobres. Demanem a la Mare de Déu que ens ajudi a donar consol i esperança als més necessitats. ■

Una qüestió familiar

En l'escaiença de la Jornada Mundial dels Pobres es constata que els “descartats” i preferits per Jesús continuen sentint el greuge de no tenir un lloc al món i pateixen en pròpia carn el menyspreu social

“DE POBRES, EN TINDREU SEMPRE AMB VOSALTRES” (MT 26,11)

JOAN ANDREU PARRA

Ens van ensenyar a no jutjar. A mirar des de fora. A mantenir-nos neutrals. Cal escoltar les dues parts, deia la meva mare, mentre sopàvem veient com una d'elles enterava els seus fills. Ens van dir que no era odi, era conflicte. Que no era aporofòbia, era control migratori. Que no era racisme, era estadística. Que no era un crim, era legítima defensa. I mentre buscàvem un punt mitjà, algú comptava cadàvers. Sempre els mateixos (microrelat “Neutralitat”, de Pelayo Alonso Fernández, primer premi del XI Concurs de Microrelats de la Xarxa Europea de Lluita contra la Pobresa i l'Exclusió Social a l'Estat espanyol, EAPN-ES).

“Per sortir-nos-en només necessitem una mica d'amor: algú que et parli bé, que no et parli amb el ra-

cisme, que et digui que te'n tornis al teu país, que vens a robar-nos la feina, que et mira com si fossis escombraria. Sempre m'atura la policia al metro o al tren i la gent em té por, ho veig molt injust, perquè als que fan coses dolentes no els paren”, es lamenta Yassine Ayyoub, que va arribar a Espanya des del Marroc amb ganes de treballar i es va veure obligat durant el primer any i mig a viure al carrer, a la platja o en un parc i a buscar-se recursos amb la ferralla.

La professora Adela Cortina l'any 1995 va posar nom a aquest menyspreu social amb el mot *aporofòbia* que, segons el diccionari de la RAE (no està recollit encara al diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans), és la “fòbia a la pobresa, a la gent pobre” i que la filòsofa amplia amb més matisos: “rebuig, aversió, temor i menyspreu cap al pobre, cap al desemparat que, almenys en aparença, no pot retornar gens de

bo a canvi”. Precisament, des del 2021 el Codi Penal espanyol inclou l'aporofòbia com a causa específica de discriminació i obliga a investigar i a cooperar entre institucions en el cas d'haver-n'hi indicis.

En aquest sentit, el registre de denúncies motivades per aporofòbia va augmentar en un 33,3% l'any 2024 respecte l'any anterior, segons informa el Ministeri de l'Interior. La fiscal M. Jesús Raimundo Rodríguez, de la Unitat de Delictes d'Odi i Discriminació de la Fiscalia General de l'Estat, ha advertit en el marc del III Congrés Internacional d'Aporofòbia de l'IQS, celebrat en línia el 23-24 d'octubre passats, sobre la “infradenúncia” d'aquests delictes, principalment a causa de la vulnerabilitat de les víctimes (moltes són persones en situació de sensellarisme) i la seva desconfiança institucional.

A banda de ser una forma de vio-

La Mònica és una de les residents als pisos de Llars Mirall que la Fundació Llegat Roca i Pi té a Badalona i Santa Coloma de Gramenet.

lència històricament invisibilitzada i desconeguda per bona part de la població, la resposta institucional a la pobresa extrema en molts casos problematitza el col·lectiu: el Pla Endreça de l'Ajuntament de Barcelona, l'arquitectura hostil a les persones sense llar, la criminalització de 400 migrants subsaharians que malviuen en un assentament dins d'un antic institut de Badalona... "Resulta que en el vigent model 'exitista' i 'privatista' no sembla tenir sentit invertir perquè els lents, febles o menys dotats puguin obrir-se camí en la vida. La pregunta recurrent és sempre la mateixa: els menys dotats no són persones humanes? Els febles no tenen la nostra mateixa dignitat? Els que van néixer amb menys possibilitats valen menys com a éssers humans, i només s'han de limitar a sobreviure? De la nostra resposta a aquests interrogants en depèn el valor de les

nostres societats i també el nostre futur. O reconquerim la nostra dignitat moral i espiritual, o caiem com en un pou de brutícia", assenyalava el papa Lleó XIV a l'exhortació apostòlica *Dilexi te* (DT 95).

BAIXA TOLERÀNCIA DEL VEÏNAT, RIGIDESA DE LES ADMINISTRACIONS

El 30 de juny passat els caputxins del convent de la Visitació d'Arenys de Mar es van veure obligats a tancar un servei d'acolliment a una trentena de persones necessitades, arran de les queixes veïnals i els condicionants administratius: "Fa vint anys quan venia algú a la porta se li donava un entrepà, és el que fem ara. De mica en mica, les necessitats van augmentar i amb la col·laboració d'uns laics fèiem menjar més elaborat fins que ens el portaven preparat d'una Fundació. D'aquí va néixer el

diàleg, l'estar amb ells i allà sortien altres necessitats com acompanyar a l'hospital o als serveis socials, facilitar roba...", recorda fra Gil Parés, guardià dels caputxins d'Arenys de Mar.

Fa dos estius van ampliar el servei amb dutxa i rober i un grup de joves va portar problemes fins que van decidir tancar-lo després que es recollissin 300 firmes de veïns queixosos. "Potser es podia haver fet millor. Però això va més enllà, s'està creant una sensibilitat de separar el problema, no acollir-lo", observa fra Gil. "Entre els acollits hi ha de tot: persones amb un desig de sortir, d'altres que volen sentir-se acceptats i no jutjats, és el pas que pot curar les ferides que els fa impossible tornar a la societat. Quan entraven a l'atri a fer els àpats la manera de comportar-se canviava. És difícil que la persona que ha caigut tan avall pugui remuntar, l'únic

que es pot fer és acompanyar-la.”

Malgrat que entre els signants hi havia parroquians, els caputxins no volen assenyalar ningú i sí recordar que “cristianament, cal un pas més. *Dilexi te* ens fa descobrir en el germà pobre que són els preferits de Déu. En el dia a dia costa que siguin els preferits nostres, i ens toca recordar-ho i això porta conflictes”, continua fra Gil Parés. Un altre punt de fricció va ser la “no-oficialitat” del servei que per regularitzar-se obligava a constituir-se com a entitat formal, assumir la normativa, tramitar una llicència d'activitats municipals...: “Un cop entres en la dinàmica burocràtica, els criteris ja no són evangèlics. L'objectiu primer és acollir un germà, no forçar més, a pesar que ens fallin continuen sent persones.”

El prevere jubilat Oriol Xirinachs, que sempre s'ha mogut en entorns de pobresa, explica que “treballar pel Regne no sempre garanteix cap èxit avaluable quantitativament,

cap resultat evident, cap compte de resultats. Les conseqüències d'aquest treball sovint donen fruit a través d'un aparent fracàs, i contra tot pronòstic. I potser un fruit diferent del que esperàvem” (*Elspobres salvaran el món*, CPL Col·lecció Emaús 144, 2017). Mentre esperen que baixi la inflamació d'aquest episodi, la comunitat de frares caputxins “ho trobem a faltar. Però hi ha mil camins per mantenir viu l'esperit d'acollida, ja el trobarem. La llavor hi és i Déu dirà”.

“Per a l'Administració, no hi ha persones, hi ha empadronats, documentats, persones registrades capaces de fer un tràmit *online*. Si no estàs empadronat estàs mort des del punt de vista social i passes a ser una mena de pària social”, denuncia Joan Albert Vicens, voluntari a l'Associació Ningú sense sostre Sabadell, nascuda l'any 2009 per ajudar les persones que es veuen obligades a viure al carrer sense sostre o en infrahabitatges. I continua: “Per a

les administracions, tampoc no hi ha necessitats, sinó que hi ha tràmits, procediments, expedients... i les necessitats de la persona passen a un segon pla.”

VIDES VISCUDES AL LÍMIT

El Projecte Llars Mirall de la Fundació Llegat Roca i Pi facilita una llar on establir-se a una seixantena de persones que es trobaven en situació de carrer o d'infrahabitatge, per mitjà de 17 pisos en funcionament i 4 més que estan remodelant. “Ens trobem amb persones que han perdut la relació familiar, han tingut addiccions, desestructuració familiar... i estan molt soles. Han perdut la confiança en el sistema i en si mateixes. Els trets més habituals són la frustració, la desesperança, la baixa autoestima, també tenen por i un sentiment de culpa per la seva pròpia història. Si han tingut addiccions, la salut és una mica complicada i, per això, intentem treballar

Més de 120 persones es van concentrar el 23 d'octubre a la plaça de la Paeria de Lleida amb el lema “Sense llar però amb somnis. I vida, drets, emocions i esperança”.

l'autocura", detalla Montse Garrido, psicòloga de la Fundació.

Els residents a les Llars Mirall conviuen en pisos compartits de forma autònoma on educadors socials com l'Alejandro Pérez els acompanyen en les seves necessitats: "Donem unes pautes i treballem amb ells la convivència, el respecte, la higiene del pis... Hem de tenir en compte que són persones que tenen recaigudes i dificultats. Com a tota casa, a vegades hi ha conflictes, però també hi ha coses molt bones, perquè veus com gent que ha estat en molta soledat comença a confiar en l'altre, creen vincles sans que els ajuden i els motiven a seguir."

És aquesta artesania en refer la persona trencada i el canvi de mirada que confia en les possibilitats que pot desenvolupar on s'assenta la reconstrucció: "Sovint són persones que no tenen rutines de vida, hàbits... Intentem que puguin tenir un mínim d'estabilitat emocional per poder augmentar el sentiment

de confiança, poder gestionar-se, poder enfrontar-se a les pors. També intentem detectar quines són les seves fortaleces, perquè són persones resilientes que s'han hagut d'adaptar a situacions molt complicades i aquí les tenim", destaca Garrido. Xirinachs també subratlla aquesta saviesa: "Si el nostre món s'esquerda pel nostre egoisme, avarícia, individualisme, competència... els pobres saben aprofitar amb la seva picardia i astúcia aquestes esquerdes per fer-ne esclatxes per on sortir endavant i sobreviure (...) Quina fortaleza, creativitat, solidaritat... ens ensenyen! Nosaltres no aguantaríem gaires dies en les seves condicions" (*Els pobres salvaran el món*).

El nombre creixent de dones en situació de carrer va portar l'Associació Ningú sense sostre Sabadell a habilitar l'any passat una casa d'acollida femenina, el projecte Eva, amb set dones acollides. "Al desembre del 2022 em vaig quedar al carrer i vaig passar a viure uns deu mesos al cotxe. Tenir aquest sostre va ser un desavantatge, perquè quan vas a demanar ajut et diuen que no vius al carrer. Durant aquest temps vaig conèixer l'Associació que m'anaven portant menjar i els voluntaris, que són una passada. Quan els va quedar una habitació lliure, me la van oferir", agraeix Mari (nom simulat), usuària i voluntària al projecte Eva: "Com a persona que ha sortit del carrer tinc coses a aportar a la gent que encara hi és o que està intentant sortir-ne. I, a més, com a dona, ets molt vulnerable i passes por."

CAUSES ESTRUCTURALS I MENTALITATS QUE HAN DE CANVIAR

Hem vist que en massa ocasions la resposta institucional i social a la pobresa se centra en culpabilitzar els que la pateixen. L'estigma opera, segons la sociòloga Imogen Tyler que ha participat al Congrés de l'IQS, com un "dispositiu teòric" i una "força material i política" que actua com a "lubricant del capitalisme neoliberal". La professora de la Universitat de Lancaster explica que aquest mecanisme desvalora grups sencers —com les persones sense llar, els treballadors pobres o els migrants vulnerables— per refor-

YASSINE AYYOUB
"Per sortir-nos-en només necessitem una mica d'amor: algú que et parli bé, que no et parli amb el racisme, que no et miri com si fossis escombraria"

LLEÓ XIV
"En el vigent model 'exitista' i 'privatista' no sembla tenir sentit invertir perquè els lents, febles o menys dotats puguin obrir-se camí en la vida"

GIL PARÉS
"Els pobres són els preferits de Déu. En el dia a dia costa que siguin els preferits nostres, i ens toca recordar-ho i això porta conflictes"

L'Estat del benestar en situació de feblesa imposa condicions més severes als que necessiten ajudes. Pertinences d'una persona en situació de sense llar a l'estació de França, de Barcelona.

JOAN ALBERT VICENS

“Si no estàs empadronat estàs mort des del punt de vista social i passes a ser una mena de pària social”

çar les jerarquies socials i afavorir l'acumulació de capital per part de les elits.

D'aquesta manera es defuig l'arrel del problema: un sistema econòmic, social i cultural injust i desigual que condemna milions de persones a l'exclusió i la pobresa. Potser la nostra societat ha oblidat, com va escriure Pau VI, que “la terra està feta per procurar a cadascú tots els mitjans de subsistència... Tot home té dret a trobar-hi el que necessita... Tots els altres drets, inclosos els de propietat i el del comerç lliure, no han de molestar

sinó facilitar la realització d'aquest dret primari. I és un deure social greu i urgent fer-los tornar a la seva finalitat primera” (*Populorum progressio* 22). I, en el cas particular dels cristians, també s'ha obviat “la novetat i la grandesa de Jesús, que no tenim prou present. Ell no només fa una *opció pels pobres* sinó que abans ha fet una *opció per ser pobre*, que vol dir que comença per compartir el seu dolor, i només des d'aquí podrà partir-se amb ells la seva felicitat” (Oriol Xirinachs, *Tornem Jesús als pobres*, CPL Col·lecció Emaús 132, 2016). ■

LLEÓ XIV DEDICA ALS POBRES EL PRIMER ESCRIT MAGISTERIAL

El compromís a favor dels pobres i amb la finalitat de remoure les causes socials i estructurals de la pobresa, tot i ser important en els últims decennis, continua sent insuficient. Això també perquè vivim en una societat que sovint privilegia alguns criteris d'orientació de l'existència i de la política marcats per nombroses desigualtats i, per tant, a les velles pobreses de les que hem pres consciència i que s'intenta contrastar, se n'afegeixen de noves, de vegades més subtils i perilloses" (DT 10).

El papa Lleó demana a *Dilexi te* un canvi de mentalitat en el context que el capitalisme s'ha convertit en una pseudoreligió: "Al compromís concret pels pobres també cal associar un canvi de mentalitat que pugui incidir en la transformació cultural. En efecte, la il·lusió d'una felicitat que deriva d'una vida benestant mou moltes persones a tenir una visió de l'existència basada en l'acumulació de la riquesa i de l'èxit social tant sí com no, que s'ha d'aconseguir també en detriment dels altres i beneficiant-se d'ideals socials i sistemes polítics i econòmics injustos, que afavoreixen els més forts" (DT 11).

Prevost es pregunta "per què, tot i que les Sagrades Escriptures són tan precises a propòsit dels pobres, molts continuen pensant que poden excloure els pobres de les seves atencions" (DT 23). "És innegable que el primat de Déu en l'ensenyament de Jesús va acompanyat d'un altre punt fix: no es pot estimar Déu sense estendre el propi amor als pobres. L'amor al proïsme representa la prova tangible de l'autenticitat de l'amor a Déu", continua (DT 26). I confirma que "quan l'Església s'agenolla al costat d'un leprós, d'un infant desnodrit o d'un moribund anònim, realitza la seva vocació més profunda: estimar el Senyor allà on Ell està més desfigurat" (DT 52). I, amb un matís, important, des de quina posició es presta aquesta ajuda? "Els més pobres no són mers objectes de compassió, sinó mestres de l'Evangeli. No es tracta de 'portar-los a Déu', sinó de trobar-lo en ells (...) servir els pobres no és un gest de dalt a baix, sinó una trobada entre iguals, on Crist es revela i és adorat" (DT 79).

MONTSE GARRIDO
"Ens trobem
amb frustració,
desesperança, baixa
autoestima, també
tenen por i un
sentiment de culpa
per la seva pròpia
història"

ALEJANDRO PÉREZ
"Com a tota casa,
a vegades hi ha
conflictes, però
també hi ha coses
molt bones, perquè
veus com gent que ha
estat en molta soledat
comença a confiar en
l'altre"

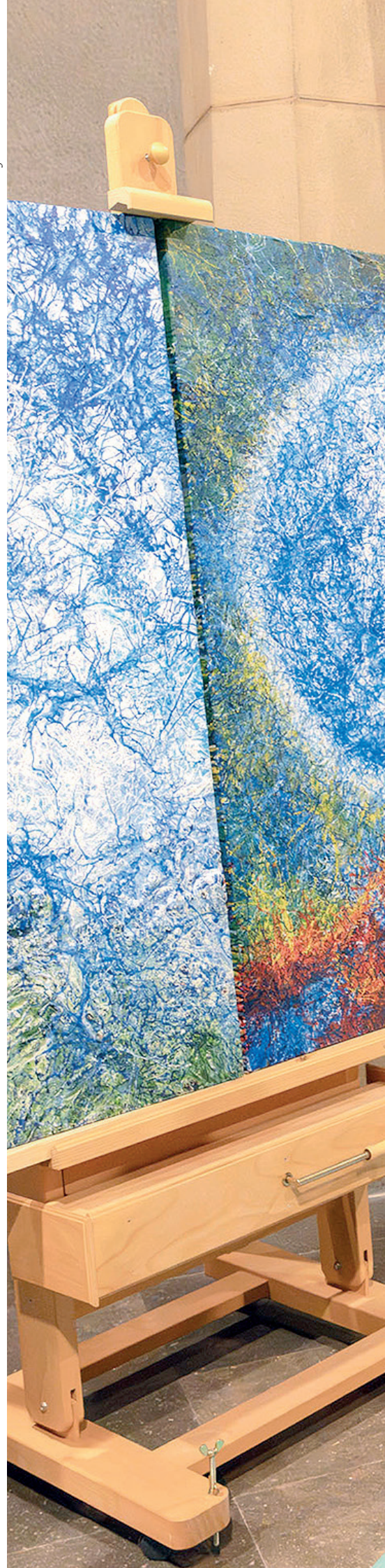
MARI
"Com a persona que
ha sortit del carrer
tinc coses a aportar a
la gent que encara hi
és o que està intentant
sortir-ne"

V

VIDA ECLESIAL

Aquesta setmana coneixem la **nota doctrinal** sobre els títols marians, assistim a la inauguració de l'exposició "Diàlegs d'esperança des de l'art contemporani", Jesús Alturo parla sobre la història dels llibres i les diòcesis catalanes conviden a pregar per les **vocacions**

Agustí Codinach

El bisbe de Sant Feliu de Llobregat, Xabier Gómez, va ser un dels participants en la inauguració de l'exposició "Diàlegs d'esperança des de l'art contemporani" el 5 de novembre passat a la capella del Santíssim de l'església de Sant Jaume de Barcelona.

El díptic reflexiona sobre l'origen i l'objecte de l'esperança, sobre la seva dimensió física i humana i transcedent del món sobre la seva capacitat transformadora des de, en i a través de les forces i els elements de la força humana i la societat. La esperança encarnada i real.

El díptic reflexiona sobre el origen y el objeto de la esperanza, sobre su dimensión física y humana y trascendente del mundo sobre su capacidad transformadora desde, en y a través de las fuerzas y los elementos de la fuerza humana y la sociedad. La esperanza encarnada y real.

The diptych reflects on the origin and purpose of hope, on its common dimension -physical, human and transcendent- and its transformative and transforming capacity arising from, within, and in response to the world and the living of it.

Nota doctrinal sobre els títols marians

El Vaticà recomana no referir-se a la Mare de Déu com a “corredemptora”

ÁNGELES CONDE

Ciutat del Vaticà

La nota doctrinal sobre alguns títols marians referits a la cooperació de Maria en l'obra de la salvació, *Mater Populi fidelis*, publicada pel Dicasteri de Doctrina de la Fe a principis de novembre, està generant reaccions oposades, en especial, pel títol de “corredemptora” atribuït a la Mare de Déu.

Cal llegir el document en la seva totalitat, format per 80 apartats articulats en una introducció i quatre capítols, per comprendre en què basteix Doctrina de la Fe la seva opinió sobre els diferents títols marians que analitza. El text va ser presentat pel mateix prefecte de Doctrina de la Fe, el cardenal Víctor Manuel Fernández, que va descriure la nota doctrinal com “un document doctrinal complex”. “És un document amb un valor especial, superior a altres documents publicats en els darrers anys. Firmada pel Papa, pertany al magisteri ordinari de l'Església i haurà de ser presa en consideració en relació amb l'estudi i l'aprofundiment en temes mariològics”, va assegurar el cardenal Fernández que ja va reconèixer que les conclusions “no agradarien a tothom”.

El text respon a moltes preguntes arribades al Dicasteri, especialment en els darrers 30 anys, sobre la devoció

mariana i alguns títols marians. Com va explicar el prefecte durant la presentació del document, el Dicasteri fa anys que tracta aquesta qüestió dels títols marians amb gran interès per part dels Papes. Va esmentar els temps de Joseph Ratzinger al capdavant de Doctrina de la Fe quan ja es va desenvolupar un estudi sobre aquest tema les conclusions del qual, però, no es van fer públiques. Ara, en paraules del cardenal Fernández, “el Dicasteri ha considerat que és el moment d'exposar públicament les conclusions”.

La nota examina el lloc de Maria a la Salvació, i més concretament, “la relació de Maria amb nosaltres, és a dir, parlem de l'autèntica devoció mariana a la llum de la Paraula de Déu”, va assegurar el prefecte. Aquest a més va insistir que la qüestió central de la nota és la maternitat de Maria cap als creients segons dos aspectes: la proximitat maternal i la intercessió materna. “Per tant, no hem d'inventar altres conceptes per realçar el significat concret de Maria a les nostres vides”, va afegir.

El prefecte va voler deixar clar que el document distingeix entre aquells títols que responen a “una devoció mariana genuïna inspirada en l'Evangeli”, davant d'altres “que no propicien la comprensió adequada de l'harmonia del missatge cristià”. Per això, va abundar en la idea que el text pretén salvaguardar la fe i la devoció dels fidels cap a Maria.

En la presentació del document també va participar-hi un dels assessors del Dicasteri, el professor Maurizio Gronchi, docent de la Pontificia Universitat Urbaniana, el qual va afirmar que el que la nota pretén mostrar és “la correcta associació de Maria a l'obra salvífica de Crist a la llum del principi de la jerarquia i de la veritat, l'harmonia i la jerarquia”.

Tenint en compte aquests i altres criteris, el document aprecia i valora, per exemple, que a la Mare de Déu se li atribueixin títols com “Mare dels Creients” o “Mare del Poble Fidel”, i posa un fre a l'ús d'altres títols com el de “corredemptora”. “No obstant, el títol pretén subratllar la divina maternitat de Maria que ha fet possible

ESGLÉSIA EN SORTIDA

L'Església i els Moviments Populars: una trobada amb esperança

El papa Lleó XIV va oferir un discurs en la recent Trobada Mundial dels Moviments Populars que va sacsejar consciències i que va ressonar en el més pregon de qui treballa des de la base per un món més just i fratern. El Pontífex va recordar que l'Església no s'ha de quedar tancada als seus temples, sinó que està cridada a sortir a l'encontre, a escoltar i acompanyar els pobles que pateixen.

Els moviments populars, que representen l'anhel de justícia i dignitat que batega al cor humà, reclamen sostre, terra i treball, els "drets sagrats" de tota persona, en paraules del papa Francesc i conceptes clau en la doctrina social de l'Església.

Com va destacar Lleó XIV, els moviments populars són una expressió viva de l'Evangeli, que té al centre el manament de l'amor, i que ens recorda que Jesús ens va dir que al rostre i a les ferides dels pobres s'amaga el seu propi rostre. En ells, l'Església troba un mirall de la seva pròpia missió: servir, estendre la mà i construir una comunitat.

El Papa va recordar que els moviments populars molts cops neixen en el dolor i l'exclusió, però que són portadors d'esperança i dignitat. Sens dubte, la cimera a Roma d'aquests moviments i organitzacions de base, provinents de tot el món, va ser un senyal d'esperança. Ens va deixar la imatge d'una Església que surt a l'encontre de la gent, que camina juntament amb els pobles, n'aprèn i els acompanya amb amor i respecte.

LORENA PACHO PEDROCHE

Periodista especialitzada en informació religiosa

© Vatican Media

El papa Lleó, pregant davant la *Salus Populi Romani*, a Santa Maria la Major.

la redempció i la seva unió amb Crist sota la creu, la problemàtica d'aquest apel·latiu sembla evident des d'alguns punts de vista", va indicar el professor Gronchi el qual, per sostenir aquesta afirmació, va al·ludir a les conclusions de Joseph Ratzinger quan era prefecte de Doctrina de la Fe. D'aquesta forma, la nota indica: "Tenint en compte la necessitat d'explicar el paper subordinat de Maria a Crist en l'obra de la Redempció, sempre és inoportú l'ús del títol de corredeptora per definir la cooperació de Maria. Aquest títol corre el risc d'enfosquir l'única mediació salvífica de Crist i, per tant, pot generar confusió i un desequilibri en l'harmonia de veritats de la fe cristiana."

Doctrina de la Fe analitza el títol de "mitjancera", que considera problemàtic quan adquireix un significat que és exclusiu de Crist. "Alguns títols, com per exemple el de 'mitjancera de totes les gràcies', tenen límits que no faciliten la comprensió correcta del lloc únic de Maria. De fet, ella, la primera redimida, no pot haver estat mitjancera de la gràcia rebuda per ella mateixa". (...) "En explicar la mediació de Maria cal ressaltar que Déu és l'únic Salvador, que aplica exclusivament els mèrits de Jesucrist, els únics necessaris i completament suficients per a la nostra justificació. Maria no reemplaça el Senyor en res que Ell no faci (no resta ni afegeix)", assegura la nota. ■

Està organitzada per la Delegació de Pastoral de Fe i Cultura de l'Església arxidiocesana de Barcelona

S'inaugura l'exposició "Diàlegs d'esperança des de l'art contemporani"

Agustí Codinach

Les obres estan exposades a la capella del Santíssim de l'església de Sant Jaume de Barcelona.

MAC
Barcelona

Avui posem en marxa una nova activitat que fomenta el diàleg entre la fe i la cultura al cor de la ciutat de Barcelona, concretament a la capella del Santíssim de l'església de Sant Jaume. Com deia el papa Francesc, el món necessita els artistes. L'Església

està cridada a ser amiga dels artistes." Amb aquestes paraules, Mons. Xabier Gómez, bisbe de Sant Feliu de Llobregat, inaugurava el dimecres 5 de novembre l'exposició *Diàlegs d'esperança des de l'art contemporani*, organitzada per la Delegació de Pastoral de Fe i Cultura de l'Església arxidiocesana de Barcelona.

Aquest projecte cultural i pastoral, que s'emmarca dins del Jubileu 2025 i es pot visitar fins al 2 de febrer

del 2026, compta amb el suport del bisbat de Sant Feliu de Llobregat, el Museu Diocesà de Barcelona, la Fundació Joan Maragall, les parròquies de Santa Maria del Pi i de Sant Jaume de Barcelona i Ars Viva. Els comissaris de la mostra són Carles Torner i Eloi Aran, patrons de la Fundació Joan Maragall.

Consta de quatre obres—tres díptics pictòrics i una escultura— que conviden l'espectador a la reflexió

entorn de l'esperança. "Tenen, com a propòsit, donar visibilitat als invisibles de la societat gràcies a l'art contemporani. Tant de bo cada peça sigui una petjada d'humanitat on es puguin trencar murs i guarir ferides. Certament, els artistes són artífexs de la bellesa; la contemplació de la bellesa ens ha de portar molt més enllà", va posar en relleu el bisbe Xabier.

Margarita Bofarull, delegada diocesana de Pastoral de Fe i Cultura de l'Església diocesana de Barcelona, va explicar que "la gènesi d'aquest projecte l'hem de buscar en una trobada que un grup de persones vam

fer a l'antic monestir benedictí de Sant Pau del Camp, on vam sumar sinergies". I va afegir: "En un món assedegat de bones notícies i de sentit, oferim la bellesa educadora de l'art. Els nostres llocs de culte tenen un gran potencial que caldria donar-lo a conèixer a tothom."

Un dels comissaris, Carles Torner, que no va poder assistir a la inauguració, va comentar hores abans al programa *El Matí a Ràdio Estel* que "per

a la Fundació Joan Maragall, aquests vincles entre la fe cristiana i la cultura són la nostra ànima. Durant el temps de l'exposició, en aquest entorn hi farem també actes de música i de poesia".

Tornervainformar que "l'exposició està constituïda per obres d'Anna M. da Silva Cardoso, fra Félix Hernández, Goretti Pomé i Lau Feliu Maspons, entre les quals es crea una veritable sintonia. El visitant pot passar de l'una a l'altra, i anar deixant-se interpel·lar per cadascuna d'elles. Tant antigament com a l'actualitat, l'art obre el camí a l'espiritualitat, la introspecció, la meditació, la contemplació..."

Per la seva banda, Eloi Aran va qualificar aquesta iniciativa com "un pelegrinatge cap a l'espiritualitat i l'art, que sigui testimoni de la identitat de l'Evangeli i que s'ofereixi com un camí de respecte i cooperació. Abans d'endinsar-nos en la visualització de les peces, cercar el silenci és una actitud fonamental". El comissari també es va referir a l'encíclica *Dilexit nos*, del papa Francesc i a l'exhortació apostòlica *Dilexi te*, de Lleó XIV.

Posteriorment, els quatre artistes van presentar els seus treballs. El díptic *Futur proper*, d'Anna Maria da Silva Cardoso, està realitzat amb tècnica mixta sobre contraxapat de fusta. Expressa la incertesa del present i l'esperança d'un canvi global. "L'obra mostra la vulnerabilitat actual i la força transformadora dels humans quan es deixen guiar per l'Esperit", va afirmar l'Anna Maria.

El dominic fra Félix Hernández és l'autor de *Contigo-En ti*, acrílic sobre llenç, on reflexiona sobre l'origen i l'objecte de l'esperança, i sobre la seva dimensió alhora humana i transcendent. "Sense esperança, és impossible viure", va confessar l'artista. "L'esperança vertadera no pot ser egoista ni passatgera; s'ha de viure aquí i ara."

Goretti (àlies de Goretti Pomé) va manifestar que *Llum de la ferida*, díptic executat amb tècnica mixta, acrílic sobre tela amb terra del Pallars i pigments naturals "explora com les ferides poden ser una porta cap a l'esperança; així mateix, proposa contemplació i compromís". "Davant de la seva immensitat —va dir—, Déu es representa a través de símbols per apropar-nos a la seva realitat."

Finalment, Lau Feliu Maspons va parlar de la *Pietat Mediterrània*, una

escultura feta amb fusta i policromia: "Vol ser un crit, un clam per la justícia, un plor per les persones que han mort ofegades, un prec per un món millor." Una peça que entra en diàleg de manera directa amb el patrimoni artístic existent a la capella del Santíssim, concretament la pintura mural *Christus patiens* (1941-1942), del pintor Guillem Soler Gatvillaró. "Els crucificats d'avui es retroben amb el Crucificat, que els acompanya en el dolor", va expressar Eloi Aran.

Embolcallant l'espai de la intervenció i dotant-lo d'una nova lectura, el visitant també pot escoltar les peces musicals del jove compositor Luis Meseguer, autor de l'himne per a l'activitat de la Delegació de Joves "Sent la creu". ■

Aquest projecte cultural i pastoral, que s'emmarca dins del Jubileu 2025, es pot visitar fins al 2 de febrer del 2026

Els primitius cristians s'hagueren de servir dels còdexs en pergamí per a la còpia de textos sagrats

El llibre, sempre en mutació

© Arxiu de la Corona d'Aragó

Sèneca en el seu estudi, miniatura del segle XIV.

JESÚS ALTURO I PERUCHO
Catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona

El llibre és, simplement, el suport d'un text. I aquest suport ha tingut característiques materials i formals molt diverses al llarg de la història. En realitat, el primer d'aquests suports va ser simplement la veu. Les històries, els fets, els pensaments i els sentiments s'expressaven sols de paraula. No hi havia altra eina. I l'oralitat exigia sempre presència física de l'emissor i del receptor del missatge. Havien d'estar davant per davant.

Però amb l'escriptura, el pas de la transmissió oral a l'escripta va representar el primer gran canvi, autènticament revolucionari, en la història del

llibre. I en la història de la humanitat. Ara la comunicació ja era possible en la llunyania. Sense necessitat de concurrència personal; en la distància geogràfica i àdhuc, oh prodigi!, temporal. El que deixava escrit una persona en un segle podia ser llegit centúries després. Ens podíem comunicar fins i tot amb els morts, tot i que aquests no podien respondre a les interpel·lacions dels vius.

Vet ací una de les objeccions que el mateix Plató feia al llibre escrit: que un missatge, fossilitzat com l'escrit, impedia el diàleg. I és veritat. Però també ho és que, sense els llibres escrits, els profunds pensaments de Sòcrates, del mateix Plató i d'Aristòtil, per citar sols la tríade sàvia de l'Antiguitat, s'haurien perdut irremeiablement.

Però, centrant-nos en el nostre món occidental, el llibre escrit ha passat per diversos estadis. Cada un dels quals li ha donat una forma distinta.

A Roma, els rotlles de paper, matèria cara i d'importació, sols circularan entre lletraferits de l'aristocràcia o dels seus membres més ostentosos, captivats per la superior cultura grega i imitadors d'ella fins i tot en els aspectes formals. Aquests llibres seran per a delit i ornament de les biblioteques de Ciceró, de Cèsar, d'Àtic o d'August i dels successius emperadors. Però la classe mitjana alfabetitzada, en nombre notable als segles I aC i I dC, segons que proven les nombroses inscripcions parietals de Roma, Pompeia i Herculà, o la presència a Roma de llibreries regentades per lliberts, haurà de satisfer les seves ànsies lectores amb els més econòmics còdexs membranacis.

I, naturalment, també els primitius cristians, d'antuvi sense recursos i àdhuc sotmesos a persecució, s'hagueren de servir dels còdexs en pergamí (i de simples fulls solts de membrana) per a la còpia de textos sagrats o dels seus inicials comentaris. Així era en els temps de clandestinitat i de catacum-

bes, aquelles galeries subterrànies de tan fervorosa vida espiritual.

I, justament, els cristians seran els qui propagaran i consolidaran fins avui aquesta forma de llibre, tan pràctic. Respecte del rotlle en paper, el còdex tenia l'avantatge de ser més barat i de basar-se en un suport que hom trobava arreu: la pell de xais, de vedells, de porcs i, eventualment, de qualsevol altre animal. La major resistència del material, qualitat gens menyspreable per als antics cristians de ferma vocació evangelitzadora i viatjadors incansables. La major capacitat de text, car es podia escriure per ambdues cares del full (els papirs, en general, només s'usaven per una). La major facilitat per amagar-los en cas de controls policials. La major comoditat per trobar les citacions bíbliques o textuais dels seus comentaristes.

Tot eren avantatges, que es mantingueren en el temps de l'*Ecclesia triumphans*, quan ja no hi havia el perill de la persecució. Però, llavors, aquell cos nu, que tan bé transmetia la nua veritat, fou revestit de vestidures reials. I també, quan els llibres cristians començaran a ser escrits damunt pàgines tenyides de porpra amb lletres d'or i apareixeran embolcallats amb cobertes daurades i de plata, serà necessari sentir la veu evangèlica de sant Jeroni com un llamp i tro caiguts del cel.

Després vindrà encara el llibre imprès, que tant facilità la comunicació. Aquella mena de llibre que també trobà els seus contraris i àdhuc detractors. Com el duc Federico da Montefeltro, que no volgué tenir cap llibre imprès a la seva biblioteca, perquè, segons digué el seu bibliotecari, Vespasiano da Bisticci, d'aquesta possessió "*se ne sarebbe vergognato*". L'Església, però, no fou contrària al nou invent i l'aprofità per a la seva missió evangelitzadora. No sense dificultats tampoc.

Ara el pergamí també deixarà pas al paper. Aquesta nova matèria fabricada de primer a Xina i, coneguda després pels àrabs, i portada per aquesta a Occident a través de la seva expansió, amb entrada a la península Ibèrica el 711. De l'any 1056 tenim notícia d'una primera fàbrica de paper a Xàtiva i, els més antics exemples de paper emprats per a l'escriptura, remunten, al nostre país, a final del segle XII.

I arribem als nostres dies, on sembla que l'ideal alexandrí de disposar

d'una biblioteca universal és gairebé ja a l'abast del nostre mòbil. I, malgrat els impenitents recalcitrants, és una nova benedicció de Déu aquesta possibilitat de lectures; impossible, tanmateix, per a un sol lector! Però sabrem aprofitar aquesta oportunitat? El nostre sant Just, bisbe d'Urgell al segle VI, va dir que el llibre és un "obsequi espiritual en forma corporal". És clar que són paraules d'un sant per definir sols els bons llibres. ■

L'Església no fou
contrària al nou invent
del llibre imprès i
l'aprofità per a la seva
missió evangelitzadora

Projecte
Endavant mares
Per una maternitat positiva i feliç

38 anys al costat de la maternitat vulnerable

Ajudem i oferim suport humà a la dona durant tot l'embaràs i el primer any del nadó

ES76 2100 0541 86 0200123371

 bizum 01859

www.fundacioprovida.org

 @endavantmares

Col·labora!

Les diòcesis amb seu a Catalunya organitzen novament aquesta iniciativa per pregar per totes les vocacions

Novembre, el mes de la Cadena de Pregària per les Vocacions

Agustí Codinach

MACIÀ GRAU

Com cada novembre, les deu diòcesis amb seu a Catalunya s'han unit per organitzar la Cadena de Pregària per les Vocacions, una proposta que vol aconseguir que, al llarg de tot el mes, sempre hi hagi algú a Catalunya pregant per totes les vocacions.

El lema escollit per a aquesta nova edició és "El do de la vida", que, com reconeix el bisbe de Terrassa, Mons. Salvador Cristau, responsable de la Pastoral Vocacional a la Conferència

Episcopal Tarraconense, fa referència al fet que "do, vocació —que vol dir crida— i missió formen part del sentit de la vida de tot ésser humà".

En el seu missatge per a aquesta ocasió, que es pot llegir a la pàgina web cadenadepregaria.cat, el prelat també subratlla que aquesta iniciativa "ens uneix cada any en l'oració, perquè tots els nostres germans, especialment els joves i els infants, puguin arribar a descobrir que el do de la seva vida és fruit de l'amor de Déu". I afegeix: "Sense la fe la vida és un accident d'atzar."

LA FAMÍLIA, L'ORIGEN I EL MILLOR LLOC ON PODEN NÉIXER LES VOCACIONS

Per parlar de la Cadena de Pregària, a principis de novembre Ràdio Estel va entrevistar Mn. Jordi Domènech, director del Secretariat de Pastoral Vocacional de l'arxidiòcesi de Barcelona. Domènech explica que, tot i que siguin les delegacions de Pastoral les que ho organitzin, és una tasca que necessita

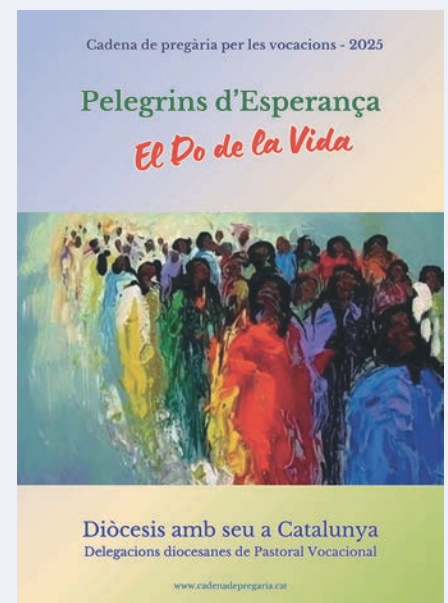
la implicació de tots els àmbits de la vida cristiana: "Hi ha moltes maneres de treballar la pastoral vocacional; cal fer-ho de manera transversal: des de les escoles, les parròquies, els grups i els moviments."

Domènech recorda també que, l'any passat, al Congrés de les Vocacions celebrat a Madrid, ja es va remarcar la importància de promoure noves vocacions, principalment en l'àmbit familiar: "La vocació familiar és fonamental, perquè d'allà neixen totes les altres vocacions; és l'Església domèstica. És essencial tenir testimonis que ajudin les famílies a viure amb alegria el matrimoni."

Tots els materials preparats per les persones que hagin participat o vulguin fer-ho en la Cadena de Pregària per les Vocacions es troben a la pàgina cadenadepregaria.cat, on ja s'anuncia que el mes de novembre del 2026 es tornarà a organitzar aquesta proposta que vol ajudar a pregar per les vocacions al matrimoni, a la vida religiosa i al sacerdoci. ■

JORDI DOMÈNECH

"És essencial tenir testimonis que ajudin les famílies a viure amb alegria el matrimoni"

LLEIDA

Reunió del Secretariat de Confraries de Lleida amb el bisbe Daniel

El Secretariat de Confraries de Lleida s'ha reunit per primer cop amb el bisbe Daniel, en una trobada celebrada en un ambient cordial i participatiu, on cada confraria va poder presentar-se i compartir la seva realitat. El bisbe va animar tots els presents a "jugar al mateix equip", destacant la importància de treballar units. El Secretariat de Confraries ha iniciat les reunions preparatòries de la Setmana Santa del 2026.

VIC

Els joves del bisbat peregrinen a Montserrat amb el Mil·lenari Jove

El dissabte dia 25 d'octubre, un total de 80 joves del bisbat de Vic van participar en el Mil·lenari Jove de Montserrat, una jornada per celebrar el mil·lenari i el jubileu amb els joves de tot Catalunya. Aquests joves van pujar a peu des de Collbató fins al monestir pel camí vell, el qual ha estat transitat durant mil anys per peregrinar al santuari de Montserrat.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Homenatge als fidels difunts

La diòcesi de Sant Feliu de Llobregat ha recordat els fidels difunts amb diferents misses que s'han fet tant als temples com en alguns cementiris. És el cas del cementiri municipal dels Hostalets de Pierola (Anoia) que el diumenge 2 de novembre va acollir la missa amb motiu del dia dels fidels difunts. Unes cent vint persones van participar en la celebració que va presidir el rector de la parròquia dels Hostalets de Pierola, Mn. Carles Muñoz.

SOLSONA

Professió de vida eremítica al santuari de Corbera

El diumenge dia 2 de novembre, al santuari de Corbera de la parròquia d'Espinalbet, Juan Manuel Cano Rodríguez va fer *propositum* de vida eremítica i professió de guardar per sempre castedat, pobresa i obediència en la forma de vida eremítica de la diòcesi de Solsona, una manera de viure en la recerca intensa i exclusiva de la mirada de Déu, en la separació més estricta del món.

TARRAGONA

Pelegrinatge jubilar de l'arxiprestat del Baix Camp-Priorat

En el marc d'aquest Any Jubilar, l'arxiprestat del Baix Camp-Priorat va organitzar, el dissabte 25 d'octubre, un pelegrinatge jubilar a la catedral de Tarragona, en què van participar una setantena de persones. La jornada va començar a l'amfiteatre romà de Tarragona, on Andreu Muñoz, delegat diocesà per a la cultura, va parlar als pelegrins sobre els sants Fructuós, bisbe, i Auguri i Eulogi, diaques.

TERRASSA

Mn. Emili Marlés rep el guardó Alter Christus en la categoria de nova evangelització

El dia 3 de novembre Regnum Christi va lliurar els guardons de l'any a l'Institut Mare de Déu del Socors, a Benetússer, València. En aquesta ocasió, un bon nombre de distincions han estat per als preveres que han acompanyat els damnificats per la dana. També n'ha estat mereixedor Mn. Emili Marlés, delegat general d'Evangelització i Formació del bisbat de Terrassa, per la seva contribució i impuls a la renovació de la pastoral a les parròquies.

GIRONA

Una seixantena de preveres i diaques en la trobada diocesana al santuari del Collell

El divendres 24 d'octubre, el santuari de la Mare de Déu del Collell va acollir la trobada diocesana de preveres i diaques. Va ser presidida pel bisbe i va comptar amb una seixantena de participants. El programa va incloure una missa, una conferència del bisbe de Lleida, Daniel Palau, i un dinar de germanor.

URGELL

Celebració de la solemnitat de Sant Ermengol a la catedral d'Urgell

Els fidels de la parròquia de Sant Ot; el Col·legi de canonges de la catedral de Santa Maria d'Urgell; l'equip director del Col·legi Sant Ermengol d'Andorra; l'alcalde de la ciutat, Joan Barrera; i la Junta del Retaule de Sant Ermengol han participat enguany en la celebració de la solemnitat de Sant Ermengol, patró secundari de la diòcesi d'Urgell. La celebració ha estat presidida pel bisbe d'Urgell, Mons. Josep-Lluís Serrano.

TORTOSA

Jubileu dels Equips Sinodals a Roma

Del 24 al 26 d'octubre, nou membres de la Comissió Sinodal Diocesana, acompanyats pel bisbe, Sergi Gordo, van participar a Roma en el Jubileu dels equips sinodals i dels òrgans de participació. Van ser dies intensos i fecunds de comunió eclesial, compartits amb persones dels cinc continents, units pel desig d'escoltar l'Esperit Sant a través de seminaris, moments de pregària i celebració, i les anomenades converses de l'Esperit.

Diego Martín Peñas, responsable general dels sacerdots del Pradó

“EN CADA POBRE TROBEM JESUCRIST QUE PATEIX LA PASSIÓ, QUE CAU AMB LA CREU, QUE ÉS CRUCIFICAT EN EL MÓN D'AVUI”

JOAN ANDREU PARRA

En la pobresa el sacerdot troba la força, el poder i la llibertat”, defensava el capellà lionès i beat Antoine Chevrier (1826-1879) que va fundar l'Associació dels sacerdots del Pradó amb el propòsit que aquests visquessin la seva vocació sent pobres entre els pobres. El Pradó es va circumscriure a França fins als anys 60 del segle passat i amb l'impuls, entre altres, d'Alfred Ancel, que en va ser el responsable i va participar activament en el Concili Vaticà II com a bisbe auxiliar de Lió, es va internacionalitzar i actualment és present en 42 països amb 1.160 sacerdots associats. França, Espanya, Itàlia, el Pròxim Orient, Corea i el Brasil són els països amb una estructura més consolidada. A més, a la família del Pradó hi ha religioses i religiosos, diaques i laics.

Des del juliol passat, Diego Martín Peñas (Àvila, 1966) és el responsable general d'aquest institut secular de dret pontifici format per sacerdots diocesans i contesta les preguntes del setmanari a través de videoconferència des de la seu del Pradó, a Lió. “No es tracta d'un lloc de dignitat, sinó d'un servei per animar i acompanyar tots els pradosians del món”, precisa.

Què el va portar a unir-se al Pradó?

Ja en els meus anys d'estudi al Seminari d'Àvila vaig conèixer els sacerdots del Pradó, dels quals m'atreien l'estil senzill, l'amor per la Paraula de Déu i pels pobres. Amb el temps vaig entendre que aquest era el mode de ser capellà que Déu volia per a mi. Em vaig sentir cridat per ell a viure així el ministeri.

Ha estat escollit general del Pradó per a un període de sis anys. Què s'ha fet de rellevant en l'últim mandat d'Armando Pasqualotto?

Han estat sis anys intensos en els quals l'anterior responsable ha treballat en la canonització del P. Chevrier (beatificat el 1986 per Joan Pau II), la consolidació del Pradó en països com el Brasil i altres d'Amèrica Llatina i a posar al dia el modest patrimoni de l'Institut (a Limonest tenim una casa d'espiritualitat i a Lió l'estable de Saint-Fons i la casa del Pradó).

Quins en seran els accents?

El primer és la formació dels sacerdots, perquè la nostra missió, que com deia el P. Chevrier és “ser catequistes pobres per als pobres”, depèn molt de la nostra formació. La pobresa no és una mera virtut, volem ser com Jesucrist i, de cara a la missió, situar-nos entre els pobres, viure amb ells, morir amb ells i, sobretot, compartir amb ells l'Evan-

geli. Aquest és el punt central de la missió del Pradó: nosaltres portem l'Evangeli escrit als pobres i ells ens retornen l'Evangeli viscut, d'ells l'aprenem.

El segon és la formació de laics que se senten cridats a compartir amb nosaltres el carisma rebut pel P. Chevrier. Estem tenint un despertar del laicat a França, Catalunya, Itàlia, Amèrica Llatina, Corea... Volem acompanyar aquest moviment que neix com un impuls de l'Esperit i encaminar-lo perquè es desenvolupi.

El tercer és el de continuar treballant perquè l'Església reconegui com a sant el P. Chevrier. Els Pradós més pobres, d'Àfrica i Amèrica, tenen un interès gran en la seva canonització i,

a més, ens sembla que en el P. Chevrier es proposaria un model de sacerdot que respon a les expectatives d'una Església que vol ser missionera i en sortida, que viu en un context de secularització i pluralitat.

Un dels carismes principals dels sacerdots del Pradó és la vivència de la pobresa. Això com es concreta cristològicament i eclesialment?

El sacerdot del Pradó busca primer seguir Jesucrist i particularment en els tres moments principals de la seva vida: l'encarnació, la creu i la Pasqua-resurrecció, són els signes que estan representats en el nostre logo: pessebre, creu i tabernacle. Això es concreta intentant viure la pobresa (pessebre), morint a nosaltres

“Nosaltres portem l'Evangeli escrit als pobres i ells ens retornen l'Evangeli viscut”

“Per a nosaltres és essencial la pobresa, viure pobres, com Jesucrist, que va voler venir a aquest món pobre”

Diego Martín, al centre de la imatge, és sacerdot diocesà a Àvila i va ser responsable del Pradó a Espanya des de 2023 fins a ser escollit per prestar aquest servei a nivell internacional. A Espanya hi ha 131 sacerdots associats al Pradó i uns 80 simpatitzants.

El pessebre, la creu i el tabernacle són les claus del Pradó, que es recullen en el seu logotip.

mateixos i vivint l'obediència (creu), i sent bon pa per als altres com Jesús en l'Eucaristia (tabernacle). D'aquí ve que per a nosaltres sigui essencial la pobresa, viure pobres, com Jesucrist, que va voler venir a aquest món pobre. Com diu Chevrier, per a nosaltres tot comença en el pessebre.

Avui podríem dir que hi ha diverses pobreses: personals, socials, culturals, religioses. Què observa?

La nostra missió és l'evangelització dels pobres en comunió amb tota l'Església i amb molts grups que també busquen portar la Bona Nova als necessitats. Per això, el sacerdot del Pradó cerca el mateix que va fer Jesús, estar entre els pobres. El P. Chevrier té una frase paradigmàtica: "Aniré a viure enmig d'ells, viuré amb ells, els donaré la fe i sabran llavors què és un sacerdot." Intenta seguir el moviment de l'encarnació de Jesús que es va fer home per enriquir-nos amb la seva pobresa. Cal discernir constantment on són els pobres. Tenim sacerdots que viuen entre els immigrants, uns altres en el món obrer, uns altres compartei-

xen la pobresa de l'ancianitat allà on viuen o a la parròquia que acompanyen. He conegut a Lió sacerdots que treballen de manera admirable amb la migració musulmana, compartint l'Evangeli des de la vida. En cap cas es busca fer prosèlits, sinó compartir amb ells la riquesa que és Jesucrist fet vida.

En referència a la pobresa religiosa, quina és la mirada del Pradó?

En primer lloc, Déu continua estimant la seva Església, siguem 3 o 300 i en aquest moment l'està provant perquè sigui més fidel. Sent pocs en una Església pobra podem posar la confiança en qui l'hem de posar: Jesucrist i la seva Paraula. És un moment privilegiat per tornar a Déu amb una fe més robusta.

Confiança també en les persones, perquè cada persona continua sent avui, igual que sempre, un fill de Déu que a la seva manera viurà la seva relació amb Ell, i molta obertura a la trobada dialogal amb elles, amb respecte per acollir la veritat que l'altre té i oferir-los la veritat que nosaltres vivim.

I, confiança en el pobre i en les persones fràgils. Quan es posen els ulls en els pobres com intenta fer el Papa actual i va fer Francesc, és quan el cor més se'ns obre a la trobada amb l'altre. La permanència al costat dels petits i la consciència de la nostra pròpia fragilitat ens obre el cor a una trobada gratuïta amb els que ens envolten.

Des d'aquesta posició de no-privilegi, és més fàcil proposar l'Evangeli als que més el necessiten i als quals més els pertany?

El mateix P. Chevrier ens diu que el sacerdot pobre, que comparteix la vida i allò que té amb els altres, "serà estimat pels pobles", i en un altre lloc dirà: "Poseu un sacerdot sant en una església de fusta, oberta als quatre vents. Atraurà i convertirà més gent a la seva església de fusta que un altre sacerdot en una església d'or".

L'evangelització dels pobres no més pot ser realitzada per sacerdots pobres. Un pobre acudirà on hi ha un laic, una religiosa, o un sacerdot pobre, i se sentirà estrany entre les persones que viuen en l'abundància. La pobresa parteix del mateix Jesucrist i els pobres són la mediació i sacrament de Jesucrist. Un pobre és mediació de Jesucrist que pateix la passió, cau amb la creu, que és crucificat en el món d'avui. Per això és tan important anar a ells i aprendre l'Evangeli de les seves vides, no són només receptors, són mestres.

Des de les parròquies on vostès fan pastoral, s'han trobat amb resistències dels parroquians a projectes que donen suport als més vulnerables?

Sempre hi ha persones amb maneres de pensar diverses, però normalment l'acollida del nostre treball amb els pobres sempre ha estat bona, amb suport humà i econòmic dels laics. També hem trobat algunes situacions de rebuig, però no són casos significatius.

El papa Francesc va encoratjar el carisma del Pradó en una visita que li van fer a l'abril del 2022. Com valora el primer escrit de Lleó XIV, l'exhortació apostòlica *Dilexi te*?

El més important és que els pobres siguin evangelitzats. No sols que siguin acollits a l'Església sinó també que siguin protagonistes de la seva construcció. Que siguin

alhora receptors i transmissors de l'Evangeli. Això va ser el fonamental per a Jesucrist. Que els Papes, especialment el papa Francesc tan estimat i recordat, parlin dels pobres i hi posin el centre de la seva mirada és fonamental i anima molt la nostra tasca quotidiana.

Com a fill d'Àvila, en què l'ajuda l'espiritualitat de Teresa de Jesús?

Santa Teresa ens ajuda a centrar-nos en Jesucrist i a accedir-hi a través de l'Evangeli i la pregària. Mai parla d'ella, sempre remet a Jesucrist, com el P. Chevrier i tots els grans sants. Teresa també ens ajuda a comprendre la pobresa i els pobres. En els capítols 34-35 de la seva biografia explica que volia fundar el seu primer monestir de Sant Josep en pobresa i tothom se li oposava. Ella

se'n tornava a l'habitació i prenent la imatge de Jesucrist a la creu, tan pobre i nu, no podia entendre-ho. Finalment, va consultar amb el franciscà sant Pere d'Alcàntara, i va passar per sobre de totes les dificultats que se li plantejaven.

Certament, era una dona moderna, creativa. Estem necessitats de creativitat a l'Església, al Pradó, als moviments apostòlics. Per exemple, va ser creativa en relació amb el paper de la dona a l'Església i la societat, en un moment on a penes comptava. Ella reflexiona en veure que Jesucrist valorava les dones i, des d'aquí, va tenir la preocupació d'introduir en la lectura i l'escriptura les novícies que venien al convent. D'aquesta manera les treia d'una de les principals pobreses, com és la incultura. ■

“Sent pocs en una Església pobra podem posar la confiança en qui l’hem de posar: Jesucrist i la seva Paraula”

“El més important és que els pobres siguin evangelitzats. No sols que siguin acollits a l'Església sinó també que siguin protagonistes de la seva construcció”

Martín Peñas celebrant trobades i alguna Eucaristia a Ipatinga, al Brasil, que recentment ha visitat. “He vist sacerdots treballant amb els pobles indígenes, a la regió de Maranhão, són pobles marginats fins i tot amb intent d’extermini”, recorda.

Chevrier va llogar el Pradó, una sala de ball amb mala fama al suburbi lionès de la Guillotière, per evangelitzar i educar els fills dels obrers. Està enterrat a la capella.

EL PRADÓ CELEBRARÀ EL 2026 EL 200 ANIVERSARI DEL NAIXEMENT DEL P. CHEVRIER

L'obertura del segon centenari del naixement de Chevrier serà el 4 de gener amb una Eucaristia a la catedral de Saint-Jean de Lió, presidida per l'arquebisbe Olivier de Germy. El diumenge 19 d'abril se celebrarà l'Eucaristia a la capella del Pradó, televisada per a França, en la qual se celebrarà la data del naixement del P. Chevrier, esdevingut el 16 d'abril del 1826. La clausura serà el dia de Nadal del 2026. "El Nadal de 1856, Chevrier contemplant el misteri de l'encarnació va experimentar que Jesucrist li demanava ser cada vegada més pobre per portar l'Evangeli als pobres. Aquest dia va néixer el Pradó", explica el responsable general del Pradó, Diego Martín. També hi haurà una exposició que recorrerà França i Espanya, trobades de grups que treballen amb els empobrits...

**JOSEP MIRÓ
I ARDÈVOL**
President d'e-Cristians

El 2024 es van registrar 21.761 avortaments, una xifra equivalent al 40,4% dels naixements

Catalunya davant el col·lapse demogràfic: l'impacte silenciàt de l'avortament massiu

La riquesa més gran d'un país és la seva gent. Tanmateix, Catalunya està vivint un procés accelerat de pèrdua del seu capital humà. Des del 2018, moren més catalans dels que neixen: el darrer any, el saldo negatiu va ser de 13.668 persones, amb 8 milions d'habitants, només 53.837 naixements per 67.505 defuncions.

A més, la meitat dels nadons tenen almenys un progenitor nascut a l'estranger. La demografia catalana depèn ja exclusivament de la immigració.

Aquest desequilibri s'agreuja amb una realitat alarmant: el 2024 es van registrar 21.761 avortaments, una xifra equivalent al 40,4% dels naixements. Fa una dècada el percentatge era del 31%. El ritme de creixement —mig punt anual— és un dels més elevats d'Europa: un de cada dos embarassos acaba en avortament. L'altre vessant: per cada naixement arriben entre 4 i 5 immigrants.

El cost humà i econòmic és enorme. Cada criatura avortada representa una pèrdua potencial de 320.975 euros en termes de capital humà. Només el 2024, l'impacte econòmic total d'aquesta destrucció de vida va superar els 6.985 milions d'euros, l'equivalent al 2,2% del PIB català. Darrere d'aquestes xifres hi ha una pèrdua irreparable de futur, de talent i d'equilibri social.

Mentrestant, les polítiques públiques

no afronten el problema de fons. No hi ha un veritable suport a la maternitat ni ajudes suficients a les famílies amb fills. Catalunya manté un dels pitjors resultats educatius de l'Estat segons les proves PISA, i la pobresa infantil continua creixent. En lloc de fomentar la natalitat, els esforços polítics se centren a ampliar i fomentar l'avortament, fins al punt de plantejar censures a les entitats que promouen alternatives o donen suport a mares en dificultats.

Per si no fos prou, Sánchez en la seva estratègia electoral prepara un referèndum (?) sobre el tema, per agafar a contrapeu el PP.

Aquesta orientació política i cultural té conseqüències que van més enllà de l'economia. L'avortament massiu és el símptoma d'una crisi moral i social: la trivialització de la vida, la irresponsabilitat davant les pròpies accions i la desvinculació entre llibertat i responsabilitat. Quan la vida deixa de ser un valor en si mateix, la societat s'empobreix en tots els sentits.

Catalunya necessita un gir profund. Si vol garantir el seu futur, ha de recuperar el sentit del valor humà; recuperar l'humanisme, protegir la maternitat i donar esperança a les noves generacions. La defensa de la vida no és una qüestió ideològica: és una condició de civilització i de supervivència col·lectiva. ■

El Senyor amenaça i atreu, i ens fa saber una certesa realment meravellosa: aquest poder bestial que mena a la mort pot ser dominat

El mal que aguaita a la porta

**JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL**

Arquebisbe metropolità
de Tarragona i primat

El llibre del Gènesi, després d'haver descrit el pecat i les seves conseqüències (Gn 3), s'endinsa en la seva exposició concreta per mitjà del drama de Caïn i Abel (Gn 4). Es tracta del problema perenne de la vida humana, de les relacions humanes, on actuen el voler amagat de Déu però, al mateix temps, l'estrany poder de la rancúnia, de la maldat i de la mort mateixa.

El passatge de Caïn i Abel ens situa al davant d'una percepció del nostre món fracturat. Ens mostra que el fet de ser germà de l'altre pot esdevenir un problema crucial en l'ordre del

dia humà. El passatge ens presenta que l'assassinat del germà és un fet atroz. En realitat, no caldria la Bíblia per anunciar aquesta realitat. El que a l'autor del passatge li interessa mostrar és el destí de l'assassí: un destí angoixat per una relació dramàtica amb Déu. I aquesta relació és dramàtica perquè un germà ha estat assassinat.

De ben segur que el text clau és quan s'expressa que Caïn estava "molt irritat i anava amb el cap baix". I, aleshores, el Senyor li digué: "Per què estàs irritat i no aixeques el cap? Si obres bé, seràs acceptat; però, si no obres bé, el pecat aguaita a la porta: ell et desitja, però tu l'has de dominar" (Gn 4,5-7). Caïn té una crisi i l'ha de resoldre. La primera alternativa —"fer el bé"— és molt instructiva. Suggereix que un home, després del primer pecat (Gn 3) pot fer el bé. La segona alternativa ens presenta el pecat no merament com la violació d'una norma, sinó més aviat com una força agressiva que sotja emboscada. El pecat és letal. Ens diu que les criatures humanes de Déu han de vetllar per elles mateixes. Hi ha un perill en la vida de Caïn que rau en la manera com ell resolgui la seva ràbia i depressió. La figura del pecat "a la

porta" suggereix que ens hi juguem molt, en la manera de resoldre els conflictes entre els germans. Mentre nosaltres ens sentim inclinats a justificar la ràbia a partir de categories psicològiques subjectives, l'autor del passatge les presenta en un pla objectiu. És el pecat, que té "desig" de Caïn. Aquí *desig* no és una ànsia humana normal. És el costat obac de la vida sota la perversió. Aquí ens trobem davant un desig vehement de destrucció que destruirà tant la víctima com el perpetrador. La narració colossal del passatge coneix el poder del pecat que és capaç de conduir fins i tot a la mort. I la persona humana sap que pot ser destrossada per aquest poder que actua en les nostres vides.

El Senyor amenaça i atreu, i ens fa saber una certesa realment meravellosa: aquest poder bestial que mena a la mort pot ser dominat. La història ens situa davant la sempre misteriosa presència de Déu que ofereix alternatives a cada persona enfurismada contra el seu germà. Adonem-nos que la narració passa lacònicament a la resolució final de Caïn: és un fet i no cal dir-ne res més. "Qui tingui orelles, que escolti" (Mt 13,9).

Ben vostre. ■

La jornada d'avui és una invitació a anar més enllà de les nostres rutines i posar, de veritat, al centre de la nostra vida eclesial els pobres

Qui dia passa, any empeny

DANIEL PALAU VALERO

Bisbe de Lleida

Benvolguts diocesans, Fou el papa Francesc, home de Déu, qui va començar a proposar la Jornada Mundial centrada en els pobres l'any 2017. Enguany arribem a la seva novena celebració. El papa Lleó XIV ens recorda que els pobres, vinguin d'on vinguin, poden convertir-se en testimonis forts i fiables d'esperança. Les precarietats que envolten la vida de molts germans nostres necessitats ens fan propera aquella dita que diu: "Qui dia passa, any empeny." Cert. De vegades, l'escassetat del tipus que sigui, les situacions de manca i les adversitats fan difícil el camí de la vida. És en aquestes ocasions que tan sols ens queda una última reserva d'energia per poder resistir i seguir confiant. Alguns entesos parlen de la resiliència, un terme que vol fer referència a l'existència d'una força inaudita per mantenir una certa direcció en la trajectòria vital. Som, alhora, forts i febles. Hi ha situacions

i experiències que ens enforteixen, i d'altres que ens abaten. Ho sabem bé.

Una de les pobres més greus, no tenim por de dir-ho, és la de pensar que els qui viuen a les perifèries no coneixen Déu. Em sembla que succeeix tot el contrari. Els pobres són els qui, de vegades, més a prop viuen de Déu i els qui poden parlar-ne amb més propietat. No tenen res i ho esperen tot d'Ell. Viuen la fe. Ells no elaboren teories del cel i la terra; prou feina tenen a viure i a sobreviure. Ells reben amb freqüència el menyspreu i el rebuig, el judici i la mirada despectiva. Com acompanyar aquesta realitat tan punyent des de la nostra condició de missioners?

Actuar a favor dels pobres no és una distracció pastoral. Ells són els amics preferits de Jesús. La jornada d'avui és una invitació a anar més enllà de les nostres rutines i posar, de veritat, al centre de la nostra vida eclesial els pobres. Ells són els qui trenquen els nostres esquemes pastorals, però sempre els renoven. Quin goig descobrir-los prop nostre, més encara, dins de les nostres comunitats, projectes, escoles, entitats... dins de la nostra diòcesi. Les pobreses, segons diuen els més entesos, no minvaran; ans al contrari, seguiran creixent. Prego que també augmentin les nostres respostes i les nostres

habilitats per acompanyar aquestes realitats, algunes d'elles dures. Molt dures. La darrera exhortació apostòlica del papa Lleó XIV, *Dilexit te* ("T'he estimat"), recorda la creativitat que l'Església ha tingut per donar resposta a aquestes situacions. A saber: des de les primeres accions de servei de l'Església primitiva, passant per les reflexions incisives dels pares que no oblidem mai el protagonisme dels més desvalguts, o bé les accions dels monestirs d'època medieval que no desvinculaven mai la pregària de la caritat, o bé els ordes hospitalaris, mercedaris o mendicants, o bé l'opció de l'Església per l'educació dels més desfavorits, o bé altres expressions d'acompanyament en favor dels migrants, o l'existència contemporània dels moviments populars que arriben amb el desig de seguir ajudant i lluitant pels drets dels pobres. D'exemples, no ens en falten.

L'escenari és molt complex, però no irreductible a la incapacitat de transformar aquesta realitat dels nostres germans més desvalguts. Som capaços, n'estic segur, de superar la dictadura de l'economia que mata, per anar més enllà de les nostres rutines, com aquella del "Qui dia passa, any empeny", i seguir revifant aquell bon samarità que ha viscut i viu dins nostre.

Amb la meua benedicció i afecte. ■

CONSULTORI BÍBLIC

L'apòstol Pau era fariseu?

AGUSTÍ BORRELL

Carmelita i biblista

En els evangelis, els fariseus apareixen com els adversaris més decidits de Jesús, que sovint critiquen la seva manera d'actuar i de pensar, i que conspiren per condemnar-lo a mort. Doncs bé, el fariseu més conegut és precisament l'apòstol Pau. Ell mateix afirma: "En l'observança de la Llei, era fariseu" (Filipencs 3,5), i els Fets dels Apòstols asseguren que va estudiar a l'escola de Gamaliel, un dels rabins fariseus més respectats de la seva època (Fets 22,3).

Els fariseus havien nascut com un moviment de renovació i de retorn a l'autenticitat de la fe jueva. Uns dos segles abans de Jesús, quan Israel estava dominat per l'imperi grec, molts jueus abandonaven les creences i les pràctiques tradicionals. D'altres intentaven oposar-se amb la violència a la invasió d'una cultura estrangera. En aquest context, algunes persones van creure que el camí a seguir era viure plenament d'acord amb la voluntat de Déu, expressada en els llibres de la Llei. En temps de Jesús, els fariseus eren admirats pel seu coneixement de la Llei i per la seva vida piadosa i estricta, si bé tenien el perill de caure en una mentalitat i en un comportament excessivament legalistes.

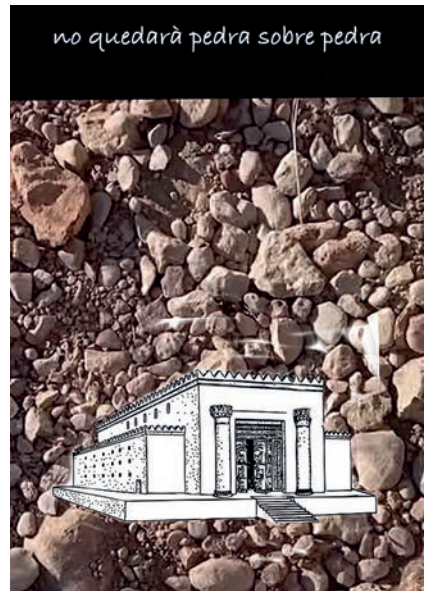
La formació farisea va donar a Pau un gran coneixement de la Paraula de Déu i un sentit fort de fidelitat a Déu. Quan va descobrir Jesucrist, però, va entendre que la relació amb Déu és una qüestió d'amor i de confiança: Déu ens salva purament per la seva misericòrdia, i no pas pels nostres mèrits.

PER A CONSULTES:

redaccio@catalunyacristiana.cat

COMENTARI DE LA PARAULA

No hem de tenir por, el Pare no deixarà perdre ni un dels nostres cabells

JAUME BALATEU

Biblista

Il·lustració: Glòria Monés

Jesús parla, per tercera vegada en aquest evangeli, de la destrucció del temple. El poble, dirigit pels grans sacerdots i el sanedrí, havia fonamentat la seva fe en una construcció de pedra, el temple, lloc on habitava Déu. Era ple de riquesa, d'or, molt bell i majestuós, però que amb els sacrificis i els holocaustos servia per enriquir, afavorir i mantenir els seus dirigents en llocs privilegiats i de poder. Jesús, en canvi, està a favor del temple com a casa de pregària, com a lloc de trobada amb el Pare, però això dona uns beneficis escarransits als poderosos.

En aquests versets, Jesús fa un discurs apocalíptic sobre la destrucció del temple i la fidels temps. Cal recordar, i això és molt important perquè reforça el missatge d'esperança, que la caiguda i la destrucció de la ciutat de Jerusalem ja havia succeït quan Lluc va escriure el seu evangeli. L'apocalíptica s'expressa amb imatges extraordinàries com tremolors de terra i senyals del cel, ara bé, el missatge que dirigeix Jesús als seus deixebles i a la comunitat de seguidors és que, passi el que passi, no han de tenir por. Malgrat les persecucions, l'opressió, la presó o la mort que patiran, com les que ja coneixen d'Esteve i els apòstols

Jaume, Pere i Pau, el Regne de Déu ve inexorablement.

Lluc fa una breu història de la humanitat: parla del passat, del present que vivia la primitiva comunitat cristiana i del futur que vindrà. Només cal fer memòria d'alguns esdeveniments del segle XX i dels inicis del XXI per sentir-nos interpel·lats. Lluc dibuixa una mena de quadre apocalíptic on sembla que tot s'enfonsa perquè hi haurà pobles que començaran guerres, hi haurà terratrèmols, fams, epidèmies, aiguats i la mort de molts innocents. Aleshores sorgiran els que ens volen fer perdre el nord, es faran passar per "salvadors" del món en nom de Jesús i de la fe autèntica. No us els escolteu, diu Jesús.

Ecoltem Jesús quan ens diu que no hem de confiar només en les nostres forces, que hem de resistir, perseverar i confiar en el Pare perquè Ell no deixarà perdre ni un dels nostres cabells. No vulguem fer el camí tots sols. Encaminem les nostres passes juntament amb les del Pare i de l'Esperit. El que ens interessa és el trobament amb Jesús, que és qui ens donarà la saviesa. I, com resem en la pregària del Parenostre, és el Senyor qui ens alliberarà del mal. ■

Diumenge XXXIII de durant l'any

Lectura primera

Ml 3,19-20a

Per a vosaltres sortirà el sol de la felicitat

Lectura de la profecia de Malaquies

Vindrà aquell dia abrusador com una fornàl. Tots els orgullosos i els injustos seran igual que rostoll, i aquell dia, quan arribi, els incendiarà, no en deixarà ni l'arrel ni la tija, diu el Senyor de l'univers. Però per a vosaltres, que venereu el meu nom, sortirà el sol de la felicitat, i els seus raigs seran saludables.

Salm responsorial

97

Canteu al Senyor les vostres melodies, canteu-li al so de les cítares; aclameu el rei, que és el Senyor, amb trompetes i tocs de corn.

R. Ve el Senyor a judicar amb raó tots els pobles.

Bramula el mar amb tot el que s'hi mou, el món i tots els qui l'habiten; tots els rius aplaudeixen, i aclamen les muntanyes, en veure que ve el Senyor a judicar la terra. *R.*

Judicarà tot el món amb justícia, tots els pobles amb raó. *R.*

Lectura segona

2Te 3,7-12

Qui no vulgui treballar, que no mengi

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica

Germans, ja sabeu què heu de fer si voleu imitar-nos. Entre vosaltres no vivíem mai desvagats, i a ningú no demanàvem de franc el pa que menjàvem, sinó que ens escarrassàvem treballant nit i dia per no afeixugar ningú dels vostres. No és que no tinguem dret a la nostra manutenció, però volíem donar-vos un exemple amb la nostra vida, perquè vosaltres l'imitéssiu. Recordeu que quan érem entre vosaltres us repetíem aquesta regla: "Qui no vulgui treballar, que no mengi." Us escrivim això perquè sentim dir que alguns de vosaltres viuen desvagats i, a més de no treballar, es posen on no els demanen. A tots aquests, els ordenem i els recomanem en nom de Jesucrist, el Senyor, que treballin en pau per guanyar-se el pa que mengen.

Al·leluia

Alceu el cap ben alt perquè molt aviat sereu alliberats.

Evangelí

Lc 21,5-19

Sofrint amb constància us guanyareu per sempre la vostra vida

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc

En aquell temps, alguns parlaven del temple, fent notar les seves pedres magnífiques i les ofrenes que el decoraven. Jesús digué: "Això que veieu, vindran dies que tot serà destruït: no

quedarà pedra sobre pedra." Llavors li preguntaren: "Mestre, quan serà tot això i quin senyal anunciarà que està a punt de succeir?" Jesús respongué: "Estigueu alerta, no us deixeu enganyar, perquè vindran molts que s'apropriaran el meu nom. Diran: 'Soc jo', i també: 'Ja arriba el moment.' Deixeu-los estar; no hi aneu, amb ells. I quan sentireu parlar de guerres i de revoltes, no us alarmeu. Això ha de succeir primer, però la fi no vindrà de seguida." Després els deia: "Una nació prendrà les armes contra una altra, i un regne contra un altre regne. Hi haurà grans terratrèmols, fams i pestes pertot arreu, passaran fets espantosos i apareixeran al cel grans senyals d'amença. Però

abans de tot això se us enduran detinguts, us perseguiran, us conduiran a les sinagogues o a les presons, us presentaran als tribunals dels reis o als governadors, acusats de portar el meu nom. Serà una ocasió de donar testimoni. Feu el propòsit des d'ara de no preparar-vos la defensa: jo mateix us donaré una eloqüència i una saviesa, i cap dels vostres acusadors no serà capaç de resistir-la o de contradir-la. Sereu traïts fins i tot pels pares, pels germans, parents i amics, en mataran alguns de vosaltres, i sereu odiats de tothom pel fet de portar el meu nom. Però no es perdrà ni un dels vostres cabells. Sofrint amb constància us guanyareu per sempre la vostra vida." ■

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

CICLE LITÚRGIC C; FERIA I
TEMPS DE DURANT L'ANY
SALTERI: SETMANA 1

Novembre

16. DIUMENGE

Diumenge XXXIII de durant l'any, Verd. Lectures: Malaquies 4,1-2a / Salm 97 / 2 Tessalonicencs 3,7-12 / Lluc 21,5-19
SANTORAL: Edmon, b.; Gertrudis, vg.; Margarida d'Escòcia, reina

17. DILLUNS

Santa Isabel d'Hongria, rel. (MO), Blanc. Lectures: 1 Macabeus 1,11-16.43-45.57-60.65-67 / Salm 118 / Lluc 18,35-43
SANTORAL: Gregori Taumaturg, b.; Iscle i Victòria, mr.

18. DIMARTS

Fèria, Verd. O bé, *Dedicació de les basíliques dels Sants Pere i Pau, apòstols (ML), Blanc.* Lectures: 2 Macabeus 6,18-31 / Salm 3 / Lluc 19,1-10. A Barcelona: *Dedicació de l'església catedral (S i F), Blanc*
SANTORAL: Aureli, mr.; Romà, mr.

19. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: 2 Macabeus 7,1.20-31 / Salm 16 / Lluc 19,11-28. A

Barcelona: *Dedicació de les basíliques de Sant Pere i Pau, apòstols (ML), Blanc*
SANTORAL: Abdis, prof.; Fost, diaca i mr.; Matilde, vg.

20. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 2,15-29 / Salm 49 / Lluc 19,41-44. A Sant Feliu de Llobregat: *Beates Isabel Ferrer i comp., vg. i mr. (ML), Vermell*
SANTORAL: Benigne, b. i mr.; Crispí, b.; Silva, vg. i mr.; Octavi i Adventor, mr.

21. DIVENDRES

Presentació de la Benaurada Verge Maria (MO), Blanc. Lectures: 1 Macabeus 4,36-37.52-59 / Salm 1Cr 29,10.11abc.11d-a.12bc / Lluc 19,45-48
SANTORAL: Gelasi I, p.; Honori, Eutiqui i Esteve, mr.

22. DISSABTE

Santa Cecília, vg. i mr. (MO), Vermell. Lectures: 1 Macabeus 6,1-13 / Salm 9 / Lluc 20,27-40
SANTORAL: Filemó i Àpia, esposos i deixebles de Pau

El Sant 16 de novembre

Gertrudis, escriptora mística

Santa Gertrudis va néixer el 1256 a Eisleben, a Saxònia. Quan només tenia cinc anys, fou confiada a la cura de les monges benedictines de Rodalsdorf, a Helfta, possiblement després de quedar òrfena. Al monestir va rebre una bona educació. Escribia i componia en llatí, i de ben petita va començar a estudiar les Sagrades Escripures, fins que esdevingué monja. Després de ser elegida abadessa, es veié obligada a fer-se càrrec del monestir de Helfta, on va traslladar-se amb les seves germanes monges. Allí va escriure els llibres de l'*Herald*, que demostren el seu coneixement dels pares de l'Església com sant Agustí d'Hipona i Gregori el Gran. La seva vida va fer un gir profund després

d'una sèrie de visions, que van fer que centrés totes les seves forces en l'estudi de les Escripures i la teologia. Fou una abadessa amb gran activitat intel·lectual, que va escriure diversos tractats espirituals per al benefici de les seves companyes de comunitat. Va rebre els anomenats "estigmes invisibles" i esdevingué una de les grans místiques del segle XIII. Es distingí també per la seva gran devoció a la Sagrada Humanitat de Nostre Senyor en la seva Passió i en la Santíssima Eucaristia, així com per un tendre amor envers la Mare de Déu. Va morir l'any 1302, i al segle XVII se'n va aprovar el culte al orde benedictí i altres confessions religioses.

MN. RAFAEL SERRA
Sacerdot de l'arquebisbat de
Tarragona

Sobretot, en aquest any de la commemoració del Concili de Nicea emprem el Credo llarg, el dels concilis

Fa 1.700 anys que diem aquestes paraules

El diumenge és realment el dia de la professió de la fe. La mateixa assemblea reunida en nom del Senyor és proclamació de la fe. No d'una fe a la mesura de la comprensió de cadascú, sinó de la fe de l'Església, que des de Nicea, ha trobat una formulació venerable en el que anomenem el Credo nicè-constantinopolità. Del qual ara celebrem els 1.700 anys, que aviat és dit. És realment un Credo ecumènic. Totes les Esglésies reconeixen en el Credo la seva fe, sense excepció.

Creiem en Déu manifestat en la glòria de la Trinitat, del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant. I creiem que Jesús és el Fill de Déu, que s'encarnà de Maria verge, i que per nosaltres patí, morí, fou sepultat i ressuscità.

La recitació del Credo és l'acte conscient, lliure i personal de cadascun dels membres de l'assemblea que comunitàriament professa la fe.

Situat després de la proclamació de la Paraula i de l'homilia, representa la resposta de tots i cadascun a la Paraula de Déu. El Credo no ha de ser dit, com sovint passa, de manera grisa com un murmurí inintel·ligible, sinó proclamat amb fermesa, coralment, amb les degudes pauses, interioritzant unes paraules tan antigues i alhora tan noves. És la recitació conjunta i coral que fa del Credo el "símbol" de la fe. Ningú a l'Església pot dir: "Jo no estic d'acord amb aquestes paraules." És unísona perquè unísona és la nostra fe. També ho és l'esperança i la caritat.

El Credo recitat els diumenges té un sentit pasqual. Recorda la professió solemníssima de la fe, tant dels catecúmens com dels fidels, en la Vetlla santíssima de la

Pasqua. Per això, és bo de cantar el Credo, bé sigui en llengua vernacle, bé sigui en llatí, amb la melodia inigualada del Credo III en gregorià. Cantar el Credo dona alegria, és l'alegria de la fe. Cantar el Credo és signe de comunió amb tants fidels que, abans i després de nosaltres, i amb les mateixes paraules, han cregut que Crist és el Salvador del món. Cantar el Credo és sentir-se en comunió amb tota l'Església catòlica que d'arreu de la terra diu les mateixes paraules, amb diversitat de llengües, però "com un sol cor i una sola ànima".

Hi ha gestos que acompanyen la recitació del Credo. Sempre es pronuncia dempeus per reverència al que diem i per raó de la dignitat dels fills de Déu. A les paraules: *Incarnatus est* la rúbrica indica que tots facin una inclinació adoradora del misteri de l'Encarnació. Per Nadal encara és més agosarada i mana que tots s'agenollin en dir aquestes paraules. En el Missal del 1962 es manava fer el senyal de la creu en dir les paraules: "Crec en la resurrecció de la carn" per tal d'indicar que, quan professem la fe en la resurrecció i en la vida eterna, creiem en la pròpia resurrecció, la de cadascú, ja que tots pel baptisme, som hereus de la vida eterna. Que la joiosa proclamació de la fe cada diumenge ens ajudi a sentir-nos membres de la Mare Església, que en boca dels seus fidels proclama la seva fe fins que el Senyor torni. Sant Ambrós predicava als catecúmens: "Aquest Símbol és un segell espiritual i el guardià sempre present de la nostra fe, és, amb tota certesa, el tresor més gran del nostre cor" (*De Sym 1*). Sobretot, en aquest any de la commemoració del Concili de Nicea, emprem el Credo llarg, el dels concilis; no l'oblidem, perdriem un tresor. ■

50è aniversari de la benedicció de la capella de la Llar de Betània de la Comunitat de Jesús a Reus

L'arquebisbe Joan Planellas va presidir l'eucaristia d'acció de gràcies dels cinquanta anys de la Llar de Betània.

JOAN FIGUEROLA

El 17 d'octubre, l'arquebisbe Joan Planellas va visitar la casa de la Comunitat de Jesús a Reus, en el marc de la visita pastoral a la UPA de Reus. Aquesta visita va coincidir amb els cinquanta anys de la inauguració de la seu de la comunitat en aquesta ciutat, el 18 d'octubre del 1975, amb la benedicció de la seva capella per l'arquebisbe de Tarragona Josep Pont i Gol.

Ara celebrem 50 anys d'aquella efemèride amb una eucaristia d'acció de gràcies presidida per l'actual arquebisbe de Tarragona, Joan Planellas, expressió de la presència fidel de l'Església i del compromís de la Comunitat de Jesús amb les paraules de l'arquebisbe Pont i Gol fa 50 anys: "Aneu, que hi ha molta feina a fer i no n'hi ha pas tants que la facin."

Pere Vilaplana, fundador de la Comunitat de Jesús, en una carta de 24 de setembre del 1971 adreçava als

membres de la Llar de Betània aquestes paraules: "Vosaltres teniu un nom que us compromet fortament en la vida de contemplació i de comunió mútua. Betània era el poble de Marta i Maria, i del seu germà Llätzer, als qui tant estimava el Senyor. L'Evangeli ens parla moltes vegades d'aquests amics de Jesús, que en realitat eren com germans seus de comunitat, perquè vivien una comunió molt intensa amb Jesús."

Al llarg dels anys hem sigut amics de Jesús, compartint amb calidesa i proximitat aquesta amistat amb moltes persones amb el desig manifestat per l'arquebisbe Josep Pont i Gol: "Portem pau, al revés del que hi ha i que veiem en el nostre món dividit. Pau!"

Un fruit primerenc de la vida de comunitat va ser el traspàs, a l'edat de 21 anys, de Maria Teresa Monné, la primera germana que des de la casa del Pare vetlla per tots.

Les parets de la Llar de Betània ens parlen dels infants, joves, grans, famílies, sacerdots, religiosos... que han compartit moments de vida, fins

i tot migrants musulmans aprenent la nostra llengua i sentint-se acollits com a amics. Carles de Foucauld és un referent en el diàleg entre musulmans i cristians, i un seguidor seu, el pare Michel Lafon, ens va donar testimoni de la seva amistat amb els musulmans; ha viscut durant més de 30 anys al Kbab, a l'Atlas marroquí, i ha ajudat a la formació de molts joves de la regió.

La presència eucarística silenciosa i penetrant a la capella de la Llar perllonga de forma sacramental el misteri de l'Encarnació a tots, "Déu amb nosaltres", que ens fa viure humilment les paraules de l'arquebisbe Josep: "Digueu: el Regne de Déu és a prop! El Regne de Déu és dins nostre, nosaltres fem sagrats els temples!"

Amb la celebració dels 50 anys de la Llar de Betània agraïm la visita del nostre arquebisbe Joan dins del programa de la seva visita pastoral a Reus, sobretot les paraules d'encoratjament que ens adreçava al final de la seva homilia, referint-se a Carles de Foucauld, en l'eucaristia d'acció de gràcies que va presidir. ■

Cartes

L'avortament

He vist un article d'un col·laborador de *La Vanguardia*, Santi Vila, que m'ha fet pensar en les incoherències de l'ésser humà en la seva manera de fer. Ens parla de l'autora del llibre *He avortat. Una història íntima d'interrupció voluntària de l'embaràs*.

L'escriu una noia francesa, Pauline Harmange, que diu que és feminista, anarquista i pro-avortista radical. Reconeix que la decisió va ser extremadament difícil, que es va sentir sola i amb ganes de plorar, preguntant-se fins a quin punt havia fallat la idea de maternitat en què havia estat formada des de petita, si havia estat una decisió massa egoïsta i irresponsable. Aquesta tristesa sembla demostrar penediment i sap reconèixer la part d'egoisme.

Seria una bona reflexió per a les persones en aquesta situació.

M. ANTONIA GARCÍA

Els accidents de trànsit

En acabar l'any, les administracions s'afanyen a presentar estadístiques de tota mena i una d'aquestes és la sinistralitat a la carretera. En el resum corresponent a l'any 2022, a Catalunya es produïren 1.584 accidents amb morts i ferits greus, amb un total de 264 defuncions. Les xifres poden semblar fredes, però dar-

rere de cada cas hi ha el dol de les famílies que han perdut un membre proper, sense oblidar les seqüeles en els ferits supervivents, alguns en cadires de rodes o altres conseqüències. Els atestats informen que en els accidents amb resultat de mort prop d'una tercera part dels conductors (28%) va donar positiu en alcohol, un 14,7% en drogues i un 8,5% en psicofàrmacs.

A les ciutats també són un perill els motoristes, ciclistes i patinets elèctrics, que no respecten les mínimes normes de circulació. Com sempre, sabem que paguen justos per pecadors i la solució per rebaixar la mortalitat ha estat posar més radars, vigilància i multes, senyal de la immaduresa de la nostra societat, a banda de la publicitat a la televisió per sensibilitzar el problema.

Hi ha fundacions que promouen xerrades pedagògiques amb persones que han patit de prop aquesta xacra a les escoles i altres llocs. Penso que la revista *Catalunya Cristiana* també podria rebre petits escrits de testimonis directes; tot el que signifiqui promoure la vida i el respecte aliè és benvingut.

JOSEP M. GRAU

PODEU ENVIAR LES CARTES A:
redaccio@catalunyacristiana.cat

POSTALS DES D'ANDALUSIA

Novembre amb esperit confrare

El mes de novembre, malgrat tot i per sobre de tot, continua embolcallat en el record dels nostres éssers estimats, amb les visites als cementiris i entre silencis continguts, donant voltes a aquests grans interrogants que acompanyen les nostres passes i el nostre caminar. Sant Agustí ens ofereix una bona dosi d'esperança en vena, adreçant-se a la humanitat: "Home mortal. Déu t'ha promès que viuràs eternament. No t'ho creus? Creu-t'ho, creu-t'ho, perquè és més el que ha fet que el que t'ha promès. Què va fer? Morir per tu. Què va prometre? Que viuràs amb Ell. El Verb es va fer carn per ser Cap de l'Església. Alguna cosa nostra ja és a dalt, al cel: la carn que aquí va prendre el Verb, la carn en la qual va morir, en la qual va ser crucificat. Les teves primícies t'han precedit, i encara dubtes que tu has de seguir-les?" Alguna cosa es remou dins nostre quan llegim aquestes paraules del bisbe d'Hipona, en les quals ressalta amb força el sentit final de les nostres vides.

L'esperit confrare d'Andalusia s'endinsa en aquest novembre, amb processos i cultes a imatges venerables, entre d'altres, el Remei d'Ànimes, que va celebrar el seu quinari solemne, en el qual va participar el bisbe de la diòcesi, Jesús Fernández. La titular mariana d'Ànimes, Nostra Senyora Mare de Déu en les seves Tristeses, celebra els 50 anys de la seva incorporació a la germandat, l'any 1975. L'historiador Juan José Prim ens ha ofert les principals dades històriques, tot glossant l'esdeveniment. El Remei d'Ànimes impacta perquè ens transmet la proximitat i l'amor de Déu a la humanitat, i la Mare de Déu de les Tristeses, refulgeix per la seva intensa pietat i devoció, amb les mans juntes, simbolitzant el dolor convertit en pregària.

ANTONIO GIL
 Sacerdot i periodista

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

Dr. Rafael Solanas Anglada

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
 • LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 20 euros
www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
 c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

“En la persona de Lleó XIV hi conviuen harmònicament les ànimes de les dues Amèriques”

Jordi Pacheco, autor del llibre “Lleó XIV. L’herència de Francesc i el futur de l’Església”, d’Editorial Claret

MAC

“La figura del Papa és ara mateix l’única que té voluntat d’esdevenir referent global per la pau”

Després d’una agradable visita a la parròquia de Santa Maria de Blanes, on destaquen la façana i el campanar, d’estil gòtic, i les pintures murals, obra de l’artista Jaume Busquets, que envolten la paret del presbiteri, entrevistem el periodista Jordi Pacheco al Primer Casino de Blanes. Aquesta entitat, amb més de cent cinquanta anys d’història, ens acull per xerrar amb el director de l’agència *Flama* i de la revista *Foc Nou*, que acaba de publicar el seu nou llibre, *Lleó XIV. L’herència de Francesc i el futur de l’Església*, d’Editorial Claret.

Què trobarà el lector en aquest llibre?

He volgut fer un llibre divulgatiu, que arribi al màxim nombre de persones possible. En aquestes cent cinquanta-dues pàgines s’explica qui és Robert Prevost, com ha arribat fins aquí i quins són els reptes que l’esperen al llarg del seu pontificat, d’acord amb el llegat que ha rebut del papa Francesc. Intento mostrar que Lleó XIV no té davant seu un full en blanc, sinó que rep l’herència de dos mil anys d’història.

L’elecció del nou Sant Pare va ser acollida unànimement de manera molt positiva per tothom.

Sens dubte. L’Església té un ventall molt ampli de posicions; pràcticament totes van coincidir a l’hora de pensar, des del primer moment,

que l’elecció de Robert Prevost havia estat una magnífica decisió. Això és un fet molt positiu per tal que totes aquestes posicions puguin confraternitzar amb el seu líder. No és una qüestió fàcil. El papa Francesc, amb el seu tarannà i les seves reformes, va generar nombroses adhesions, fins i tot fora de l’Església, però també, dins de la mateixa Església, va suscitar polaritzacions. No tothom el veia amb els mateixos ulls. Per la seva banda, Lleó XIV té un perfil tan complet que ha desvetllat un consens entre totes les posicions. Les expectatives inicials van quedar recollides en el seu primer discurs, molt ben estructurat, punt per punt. Hi va parlar tant del papa Francesc com de diversos temes: la pau, la unitat dins de l’Església, la sinodalitat, l’ecologia... Tot plegat, el full de ruta per al seu pontificat.

El primer pontífex agustí i nord-americà de la història. S’inicia una nova etapa a l’Església?

Sí. A mi m’agrada subratllar que Lleó XIV és americà, perquè en la seva persona hi conviuen harmònicament les ànimes de les dues Amèriques. De caràcter, és molt nord-americà, però no podem oblidar que ha estat a Sud-amèrica, en territori de missió, i això li ha ensenyat una altra mena d’Església. Certament, amb aquest Papa s’obre un nou període a l’Església.

En el llibre esmenta que “Lleó XIV donarà continuïtat al llegat del papa Francesc”.

Es tracta d'una realitat ben palpable. L'Església parla a través dels concilis, dels sínodes i dels documents doctrinals. De la mateixa manera que Pau VI es va trobar amb un Concili obert pel seu predecessor, Joan XXIII, ara Lleó XIV s'ha trobat amb un Sínode posat en marxa pel papa Francesc i que encara no ha acabat. Òbviament li ha de donar continuïtat. De ben segur que també farà passes en relació amb altres qüestions que Francesc va posar damunt la taula, com ara els abusos, la transparència de les finances, etc. Altres exemples els tenim amb l'exhortació apostòlica *Dilexi te*, sobre l'amor als pobres, publicada recentment per Lleó XIV. Aquest document magisterial remet a *Dilexit nos*, la darrera encíclica escrita per Francesc sobre l'amor humà i diví del cor de Jesucrist. O l'aprovació, dins del *Missal romà*, de la missa per la custòdia de la creació, deu anys després de l'encíclica *Laudato Si'*.

Quin és el tarannà de Lleó XIV com a Sant Pare?

En aquests sis mesos està demostrant que és un home que escolta molt abans d'actuar, és flexible i ordenat, no fa les coses a la babalà... També ha reconegut que encara no té plans per a tot, perquè té molts fronts oberts. Un capellà que va viure amb ell a Chiclayo, al Perú, em comentava que Lleó XIV és un “fidel complidor” del que mana l'Església.

Sobretot cal destacar el seu gran esperit missioner.

Efectivament. Ha estat vint anys al Perú. Els missioners són la “joia de la corona” de l'Església, el bé més preuat que té. El Papa té tota aquesta realitat missionera molt interioritzada. Ha conegut molts ideòlegs de la teologia de l'alliberament, com el bisbe Pere Casaldàliga o el sacerdot Gustavo Gutiérrez-Merino. Recordem que en aquestes terres de missió va sorgir el *Document d'Aparecida*, que va ser tan rellevant per al pontificat del papa Francesc.

El Papa no és només un líder espiritual, sinó un referent moral mundial de primer ordre.

El seu propòsit és continuar posicionant l'Església com a actor in-

ternacional per la pau. La figura del Papa és ara mateix l'única que té voluntat d'esdevenir referent global per la pau. En aquests primers mesos, on sembla que la veu del Sant Pare és més escoltada, Lleó XIV ha aprofitat per parlar-nos de la pau desarmada i desarmant.

De totes les persones que ha entrevistat per elaborar el llibre, quin és el testimoni que l'ha ajudat més a apropar-se al papa Lleó?

Potser el de la directora de Càritas Chiclayo, Janinna Sesa, que va treballar braç a braç amb Robert Prevost. En conversa telefònica, ella m'explicava la dimensió missionera d'un bisbe afable i proper al seu poble, i de tota la tasca humanitària que feia sense que ningú no ho sabés. Durant la pandèmia del Covid es va bolcar per aconseguir donatius per finançar màquines d'oxigen per a hospitals. A l'epíleg he entrevistat Mn. Joan Torra, rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià de Barcelona i gran coneixedor de sant Agustí. Lleó XIV ens convida a descobrir —o redescobrir— la figura i l'obra de sant Agustí, font espiritual de gran importància per a l'Església. ■

L'anunci de la naixença d'Isaac

(Gn 18,1-15 i Lc 1,26-38)

ORIOI JARA

Escriptor i guionista

Déu sempre hi és
per acompanyar-nos,
per estimar-nos

Abraham està assegut a la porta de la seva tenda, descansant. Potser s'està recuperant de la circumcisió de Gènesi 17 i justament en aquell moment tan quotidià i irrellevant té una teofania. És a dir, la Bíblia ens diu que, de cop i volta, apareixen tres homes que Abraham identifica amb Déu. És impossible no emocionar-nos quan veiem que les Escriptures plantegen subtilment la idea d'una divinitat única, però dividida en tres persones: Pare, Fill i Esperit Sant. Abraham entén que aquelles tres persones són el Senyor i s'afanya a preparar un banquet per rebre'l, seguint una norma d'hospitalitat típica de l'antic Pròxim Orient. Hi ha dues coses molt boniques en aquesta part. Per començar, ens trobem aquí amb una persona que és recurrent a la Bíblia i que anomenem "Àngel del Senyor". L'Àngel del Senyor s'identifica moltíssimes vegades com a Déu, malgrat no ser totalment Déu. És com si fos una manifestació de Déu, que alhora és essencialment Déu, però en una persona física concreta. Us

sona? A l'Antic Testament, l'Àngel de Déu s'identifica com a Déu i fa miracles¹, és reconegut com a Déu pels testimonis de les seves aparicions² i, finalment, l'Àngel és identificat inequívocament com a Déu pels escriptors bíblics³. Podem plantejar la possibilitat perfectament bíblica que l'Àngel del Senyor sigui el Logos, el Fill de Déu, la segona persona de la trinitat en el que Tertul·lià defineix com un preludi de l'encarnació⁴.

En segon lloc, parem atenció un moment a l'arribada inesperada de Déu a la tenda d'Abraham. El patriarca no està pregant, no està oferint sacrificis, no està davant del l'altar... Abraham està assegut prenent la fresca. Ens costa molt recordar que Déu vol estar present en *tota la nostra vida*. En cada instant, en cada moment. Déu sempre hi és per acompanyar-nos, per estimar-nos, per fer-se visible, fins i tot, encara que sigui amb els ulls espirituals. Diu el Salm 34 que Déu és a prop dels cors que sofreixen. Quina benedicció tan gran. Ell sempre hi és. No el deixis al marge de cap faceta de la teva vida. ■

1 Gènesi 13,16; 15,4.-5; 16,10; 17:20; 22,1. Èxode 3,6. Jutges 2,1; 6,21; 13,19; 20.

2 Gènesi 15,13. Èxode 3,6. Jutges 6,22;23; 13,22.

3 Èxode 3,2; 4; 13,21; 14,9. Jutges 6,12; 14 i 15.

4 Jerònim, Agustí o Gregori Magne consideraven que era "només" un àngel.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

La medicina actual també s'ocupa de la vellesa

Flickr / freestocks.org

La medicació, que reforça els òrgans cansats, pot allargar la vida.

MN. FRANCESC NICOLAU

Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

La vellesa (o senescència) és l'última etapa de la vida de tota persona humana que no hagi tingut cap interrupció violenta en el seu viure. L'organisme, amb el temps, podríem dir que experimenta com un desgast o pèrdua i això fa que ja no pugui actuar amb fermesa i agilitat, cosa que fa que no solament es trobi amb més poca força i amb dificultat per al funcionament normal, sinó que li segueixi la mort. Això és del tot segur.

La ciència actual no té pas la pretensió d'evitar-ho, però sí la de retardar el final. I ha començat a aconseguir-ho. Amb la medicació que reforça els òrgans cansats fa que la vida s'allargui. M'he trobat amb la relació feta per l'Institut Nacional d'Estadística (INE) del que ha passat a Espanya en deu anys respecte a l'esperança de vida. Ja sabeu que s'anomena esperança de vida, d'un lloc o país, la mitjana dels anys que tenen en morir els que hi viuen. L'estudi de l'INE ens diu que a l'any 1999 a Espanya l'esperança de vida era de 75,4 anys per als homes i de 80,9 per a les dones, mentre que el 2019 l'estadística donava que ja era de 83,3 per a homes i 86,2 per a dones. Com veieu, en deu anys la qüestió ha variat notablement. No tinc ara documentació de l'any 2024, però segur que aquest augment ha anat creixent, perquè no solament la medicina ha continuat

el seu curs, sinó que ja s'han trobat —i s'apliquen— nous medicaments, sobretot pastilles, com és natural. Potser avui dia l'esperança de vida ronda, per als dos col·lectius, els noranta anys.

Què hi hem de dir, a tot això? Des del punt de vista cristià, com que, de la mort, ningú no se n'escapa, el que cal dir-hi és que no tan sols hem de donar gràcies a Déu per aquest allargament de vida que se'ns ha regalat, sinó que cal aprofitar-lo per a la nostra vida eterna, o sigui, reflexionar-hi espiritualment. Trobant-nos en la inactivitat tenim més temps per reflexionar sobre la nostra actuació durant la vida i preparar-nos bé per a la mort. No podem pas perdre el temps. Hem de preparar-nos per al que ens espera després. Aquesta reflexió us la faig com a sacerdot que soc. Us desitjo, doncs, un bon allargament de vida i una bona i santa mort. ■

GENT DE CASA

El Pare Mauri

Catalunya Plural

El Pare Mauri va contribuir a millorar les condicions de vida de nombroses persones que malvivien en barraques a Barcelona.

**JOAN
PALLARÈS-PERSONAT**
Historiador

El Pare —o *Padre*— Mauri, com coneixia tothom Mauricio Rufino de Herrero, tot i no haver nascut a Catalunya, sinó a Lleó l'any 1928 en una família benestant, s'havia arrelat i adaptat als entorns suburbials de Barcelona a la dècada dels anys seixanta del segle XX.

Personatge d'una gran preparació —doctor en Teologia, doctor en Dret i llicenciat en Ciències Econòmiques—, arribà al sacerdoci fent els estudis a Tolosa de Llenguadoc. Va ser ordenat prevere a Perpinyà i s'instal·là a Barcelona directament a les barraques que hi havia a la muntanya de Montjuïc.

Fent-hi implicar la beneficència municipal i les classes altes, va anar assolint ajudes i finançament per a la seva tasca amb la gent de les barraques o les que vivien a l'Estadi olímpic. Va saber aprofitar les esclatxes mediàtiques i moure's per una classe social que sovint li demanava que beneís l'enllaç dels seus fills o qualsevol altra cerimònia; per a ells era “*el cura de Montjuïc*”.

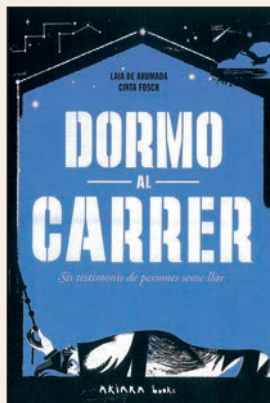
El 1964 inaugurava al Brull la Colònia Joan XXIII, que als estius acollia més de cent nenes i nens de l'entorn suburbial. Implicat en una “*Ciudad de los Muchachos*” al Tibidabo, finalment el Patronat Joan XXIII, a la Florida, a Santa Perpètua de Mogoda i a Cerdanyola, va assolir que alguns alumnes poguessin cursar fins i tot estudis de batxillerat elemental.

A finals d'aquella dècada dels seixanta, la seva obra s'anava estenent, però el gran impuls s'esdevingué quan el 1968 va aconseguir l'ajut

d'una popular marca de cacau en pols. Publicava diàriament una pàgina sencera als diaris, on divulgava la seva obra social, rebent una gran acollida i donatius.

La vida del Pare Mauri va ser ben curta. Va començar a cansar-se més del que era habitual en una persona de la seva edat, fins que li van detectar una greu dolença hepàtica.

A l'estiu del 1975, malalt a l'Hospital del Mar, mai no li mancava a la seva habitació la companyia d'aquells a qui ell havia cuidat. A la tardor s'agreuà el seu estat i, en un temps en què semblava revifar, a meitat del mes de desembre, encara va concelebrar la missa de casament d'uns amics a la capella militar del parc de la Ciutadella. Llavors residia a la llar Joan XXIII de Cerdanyola, on moriria a tres quarts de set del matí del 18 de desembre del 1975, víctima d'un coma hepàtic, quan havia fet els 47 anys d'edat. ■

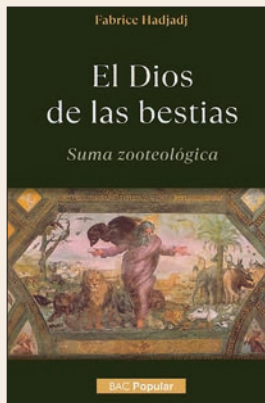

**LAIA DE AHUMADA (text)
i CINTA FOSCH (il·lustracions)**

Dormo al carrer

Akiara Books, 2025, 80 pàg.

La Montse, el Juan, l'Ignacio, l'Anabel, l'Andrés i el Pedro viuen al carrer. Els seus testimonis ens conviden a canviar la mirada, a trencar prejudicis i a repensar la manera com ens relacionem amb les persones que ho han perdut tot.

FABRICE HADJADJ

El Dios de las bestias

Editorial BAC, 2025,

256 pàg.

En aquest llibre l'autor explora la relació profunda i multifacètica entre la humanitat, la divinitat i el regne animal a través de la lent de les Sagrades Escripures, d'una banda, i la filosofia, de l'altra.

LLEÓ XIV

Dilexi te. "T'he estimat"

Editorial Claret, 2025,

102 pàg.

En la seva primera exhortació, Lleó XIV parla de l'amor envers els pobres. Una invitació a tota la societat a reconèixer la dignitat de cada persona i a actuar amb compassió i responsabilitat. Claret ens n'ofereix la versió en català.

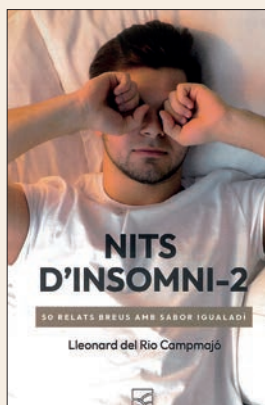
LORENA MARTÍN MORÁN

Zacarías, el ángel de los sueños

Apuleyo Ediciones, 2025,

48 pàg.

Amb un llenguatge càlid i visual, l'autora tracta amb subtilitat temes universals com la por, la compassió, la llibertat interior i la valentia de protegir el que estimem. Un conte recomanat per a nenes i nens a partir de 5 anys.

**LLEONARD DEL RIO
CAMPAJÓ**

Nits d'insomni-2

Parnass Edicions, 2025, 228 pàg.

El cèlebre, i llorejat, poeta igualadí Leonard del Rio ens ofereix un segon volum amb cinquanta nous relats breus, de temàtica diversa, amb l'objectiu fonamental de "passar-hi bones estones", tal com esmenta l'autor en el llibre.

DR. MANUEL SANS SEGARRA

Ego i supraconsciència

Columna Edicions, 2025,

256 pàg.

Ciència i espiritualitat s'uneixen en aquestes pàgines per ajudar-nos a dominar el nostre ego, trobar el sentit de la vida i perdre la por a la mort. A més, se'ns convida a practicar la meditació per fer aflorar la nostra veritable essència.

CRÍTICA DE CINEMA

Mirar el dolor

JOSAN MONTULL

Salesià

Benito Zambrano és, sens dubte, un dels directors espanyols amb una gran sensibilitat social en les seves obres. El seu cinema, directe i valent, denuncia les causes que provoquen la pobresa i en mostra les conseqüències en uns éssers humans amb noms i cognoms, tractats amb una gran delicadesa.

Pel·lícules com *Solas*, *Intemperie*, *Padre coraje*, *La voz dormida*... retraten amb notable profunditat les vides de persones marcades per situacions socials injustes.

El salto mira de cara una de les realitats més crues i ocultades del nostre món occidental: la immigració il·legal que arriba a Europa a través de la tanca de Melilla.

"EL SALTO"

DIRECCIÓ: Benito Zambrano

GUIÓ: Flora González

REPARTIMENT: Moussa Sylla, Edith Martínez Val, Nansi Nsue, Mariola Fuentes, entre d'altres

FOTOGRAFIA: Alex de Pablo

Espanya 2024

87 min

L'Ibrahim és un guineà immigrant il·legalment a Espanya, on viu i treballa sense papers amb la il·lusió de poder tenir una documentació que li permeti arribar a França. La seva dona espera un fill i, encara que no estan casats, tenen una il·lusió i una amor extraordinaris. Treballa il·legalment en la construcció i el seu cap n'està molt content perquè és responsable. Un dia la policia el deté i el condueix en un CIES. Al cap de poc és deportat a l'Àfrica. A partir d'aquell moment, el seu únic objectiu serà tornar a Espanya. Després de recórrer l'Àfrica, s'instal·la en un camp de refugiats al Marroc. Allí, hi coneix l'Aminata, una noia decidida a saltar la tanca i entrar a Espanya. No obstant, es tracta d'una proesa física que no tothom és capaç d'aconseguir.

La pel·lícula va retratant dramàticament tota la peripècia vital d'aquestes persones que miren Europa amb la il·lusió de sortir de la violència i la misèria que pateixen. Per la pantalla, hi van desfilar tots els elements que apareixen en aquestes vides: la policia, els CIES, els advocats, les màfies, els camps de refugiats, les comunitats religioses que els ajuden, la població que rebutja aquests éssers humans, els que es mouen per la compassió, els

que s'hi acarnissen amb crueltat...

No és una pel·lícula còmoda de veure, però és una pel·lícula necessària. És un mirall que ens retorna una imatge de nosaltres mateixos, de la nostra societat, i ens interpel·la sobre quin tipus de món volem construir.

Tots els protagonistes tenen una autenticitat i versemblança extraordinàries. És difícil oblidar la mirada de Moussa Sylla, plena de tristesa i d'esperança. Els seus ulls miren l'espectador, que se sent molestament interpel·lat per una realitat tan dura i propera.

Amb freqüència fa l'efecte que som davant d'un documental perquè la càmera s'endinsa en l'ànima de cada personatge i de cada ambient opressiu i brutal.

Enmig de tanta misèria, moltes d'aquestes persones tenen una dosi d'humanitat i solidaritat que commou i contrasta amb la virulència dels explotadors; aquesta solidaritat està animada per la profunda religiositat que viuen tots, musulmans i cristians, extraordinàriament reflectida en la pregària interreligiosa que fan hores abans d'iniciar el salt de la tanca.

Commovedora, profunda i incòmoda, *El salto* és una pel·lícula que cal veure. Senzillament.

AMB BON HUMOR

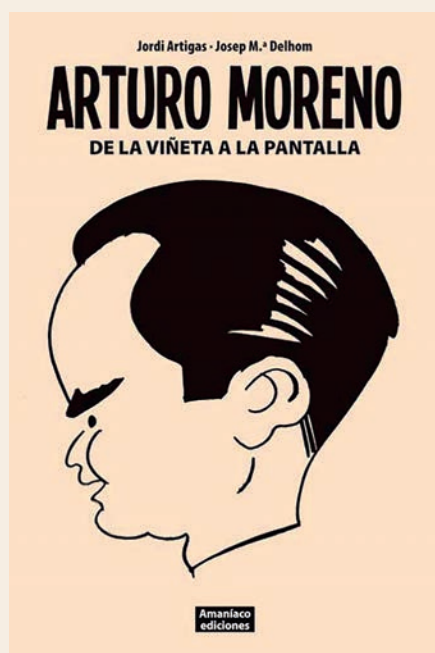

CRÍTICA LITERÀRIA

Pioners

ROSA M. BOIXAREU
Biblista

JORDI ARTIGAS I JOSEP M. DELHOM

Arturo Moreno. De la viñeta a la pantalla
Amaníaco Ediciones, 2025, 208 pàg.

Una persona pionera és aquella que obre nous camins en una activitat. Hi ha diverses maneres de fer-ho; l'humor n'és una: és la qualitat humana capaç de trencar límits, qüestionar, fer crítica social, de normes i costums, oferint una perspectiva alliberadora. L'humor és polifacètic.

Un homenatge a la memòria cultural que, sortosament, malda per no caure en el desmemoriament. Hi ha un munt de protagonistes que, potser desconeguts per al gran públic, han estat capdavanters en disciplines que avui formen part del dia a dia. És aquest el cas d'Arturo Moreno (1909-1993), dibuixant, humorista, animador, pioner del còmic i dels dibuixos animats amb el seu *Garbancito de La Mancha*, el primer llargmetratge fet a Espanya i el primer en color d'Europa. Se'l va arribar a comparar amb Walt Disney.

Garbancito de La Mancha s'estrena el 23 de novembre del 1945 al cinema Fémina de Barcelona, després en seguiran d'altres, com *Alegres vacaciones* (1948). També es va estrenar al Regne Unit, Moscou i França. És interessant llegir les peculiaritats que acompanyen cada estrena i les de les produccions de les publicacions de vinyetes, còmics, cartells, etc. Res no va ser fàcil i l'època tampoc no hi va ajudar, però se'n van sortir. La transcripció de l'entrevista a Moreno ens dona idea del que suposava el metratge d'una pel·lícula amb tres-cents mil dibuixos repartits en escenes que requereixen gran precisió i atenció.

Els autors estudien la seva trajectòria professional, contextualitzant-la en els moments canviants en què la va dur a terme: el temps de la República, la guerra civil espanyola, la postguerra, el temps de Veneçuela, el retorn. Per entremig van sortint noms de companys de professió, sent, alhora, una manera de rescatar-los i posar-los en coneixement del lector i de la memòria històrica. S'acompanya la narració amb força il·lustracions de les produccions de còmics, revistes, cartells, entrevistes... que fan del llibre un testimoni viu de l'art que aquests pioners van conrear. És un llibre de lectura i consulta, de memòria viva com s'ha dit. ■

UN NOU LLINDAR

La major pobresa

Són paraules sempre actuals les del papa Francesc quan afirmava que els cristians som cridats a cuidar els més fràgils de la terra i ho concretava dient que “la pitjor discriminació que pateixen els pobres és la falta d'atenció espiritual. La immensa majoria dels pobres té una especial obertura a la fe; necessiten Déu i no podem deixar d'oferir-los la seva amistat, la seva benedicció, la seva Paraula, la celebració dels sagraments i la proposta d'un camí de creixement i de maduració en la fe. L'opció preferencial pels pobres ha de traduir-se principalment en una atenció religiosa privilegiada i prioritària” (EG 200).

Amb la mateixa convicció ho manifesta el papa Lleó XIV quan, en el seu missatge en la Jornada Mundial dels Pobres, diu que “les riqueses moltes vegades enganyen i condueixen a situacions dramàtiques de pobresa, la més greu de totes és pensar que no necessitem Déu i que podem tirar endavant la pròpia vida independentment d'Ell”. Queda ben evident la continuïtat de pensament a favor dels pobres.

D'altra part, fa referència al fet que “la pobresa té causes estructurals que han de ser afrontades i eliminades. Mentre passa això, tots estem cridats a crear signes nous d'esperança que testimonïïn la caritat cristiana”. Tanmateix, hem de valorar que entre nosaltres hi hagi respostes ben generoses i que són tot un signe d'esperança. Per això, el papa

Lleó diu que és de tot necessari “impulsar el desenvolupament de polítiques per combatre antigues i noves formes de pobresa, a més de noves iniciatives de suport i ajuda als més pobres entre els pobres.

Feina, educació, habitatge i salut són les condicions d'una seguretat que mai no s'aconseguirà amb les armes”.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA

Bisbe de Mallorca

SUBSCRIPCIONS ANUALS
EN CATALÀ O CASTELLÀCatalunya, resta de l'Estat espanyol
i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de: **appec**
editors de revistes i digitalsAmb el suport de:
Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència**Director:** Òscar Martí Navarro**Consiliari:** Mn. Miquel Ramón Fuentes**Sotsdirectora:** Carme Munté Margalef**Redactors:** Miquel Àngel Codina, Macià

Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra

Lingüista: Montserrat Pibernat**Fotògraf:** Agustí Codinach**Col·laboradors d'aquesta setmana:**Jesús Alturo, Jaume Balateu, Pilarín Bayés,
Rosa Maria Boixareu, Agustí Borrell, Ángeles
Conde, Juanjo Fernández, Joan Figuerola,
Antonio Gil, Oriol Jara, Luis Miguel Luna,
Ignasi Miranda, Josep Miró i Ardèvol, Glòria
Monés, Josan Montull, Francesc Nicolau, Lo-
rena Pacho, Joan Pallarès- Personat, Quique,
Josep Ruaix, Rafael Serra, Sebastià Taltavull**Redacció, administració, publicitat i
promoció:**C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014
BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat

administracio@catalunyacristiana.cat

publicitat@catalunyacristiana.cat

subscripcions@catalunyacristiana.cat

hola@clubnousamics.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn.

Francesc Malgosa

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià**Administració:** Isabel Giralt

(comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació:

Joan Pàmies

Impressió: Impressions Intercomar-

cals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon

industrial El Cementiri. Tel. 938 788

403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT

FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

ISSN català: 2938-2238

ISSN internet: 2938-2254

Difusió controlada per Les opinions expressades pels nostres
col·laboradors no reflecteixen necessà-
riament la d'aquest setmanari **Agenda****Barcelona****ASSETJAMENT ESCOLAR**El **dimarts 18 de novembre**, a les
17.30, xerrada de Meritxell Plana
sobre *Qui vol un paraigua?* (prevenció
assetjament escolar) a la parròquia
de Santa Tecla (av. Madrid, 107 - Bar-
celona).**MONESTIR DE SANT PERE DE LES
PUEL·LES**El **dimecres 19 de novembre**, a les
20.00, dansa contemplativa; el **cap
de setmana del 22 al 23**, taller de
constel·lacions familiars i teràpia
sistèmica amb Andreu Adover i Tòfol
Salas. Inscripcions: activitatspue-
lles@gmail.com.**PLATAFORMA D'ENTITATS
CRISTIANES AMB LES PERSONES
MIGRANTS**El **dijous 20 de novembre**, a les
18.00, celebra vint anys amb l'acte
Vint anys no en són prou: taula rodona
amb Blanca Garcés, Miquel Essomba i
Pepe Rodado a la sala d'actes de la Fa-
cultat de Comunicació de Blanquerna
(pl. Joan Coromines - Barcelona).**XX CICLE "PERSONA
I COMUNITAT"**El **dijous 20 de novembre**, a les 19.00,
Tomás Gil i Josep M. Hugué parlen
sobre *Vulnerabilitat i subsidiarietat* a la
Federació de Cristians de Catalunya
(c/ Calàbria, 273 - Barcelona).**ESGLÉSIA DE SANT GAIETÀ**El **dissabte 22 de novembre**, a les
17.00, concert de l'Orquestra Raval
Simfònic a favor de la Fundació Ma-
nos Providentes; el **diumenge 23**, a
les 17.30, concert de tardor amb Gla-
dis Joselin i Olga Claret a favor de la
Fundació Mirada de Esperanza (c/
Consell de Cent, 293 - Barcelona).**XX JORNADA SANT JORDI**El **dissabte 29 de novembre**, a les
9.00, jornada sobre *Viure en l'esperan-
ça* amb Josep M. Esquirol i Timothy
Radcliffe, entre d'altres. Inscripci-
ons: www.grupsantjordi.cat.**Girona****SINODALITAT**El **diumenge 16 de novembre**, a les
16.30, conferència sobre el Sínodeamb Mn. Enric Termes a l'església
de Santa Susanna del Mercadal de
Girona.**Sant Feliu de Llobregat**
CATALONIA SACRAEl **dissabte 22 de novembre**, a les
11.00, visita guiada *Montserrat. Mil
anys d'història* al Museu de Montser-
rat, amb G. Xavier Caballé (reser-
ves@cataloniasacra.cat).**Solsona****XXVII FESTIVAL ORGUES DE PO-
NENT I DEL PIRINEU**El **diumenge 23 de novembre**, a les
18.00, concert del cor Zógora i Ál-
varo Metzger a l'església parroquial
de Tàrraga.**Tarragona**
GAUDÍEl **dimecres 19 de novembre**, a les
19.30, conferència de Tate Cabré
sobre *Gaudinisme i gaudinistes a la
demarcació de Tarragona* al Centre
d'Amics de Reus.**MONESTIR DE POBLET**El **dissabte 22 de novembre**, a les
15.45, conferència *La Germandat, 80
anys al costat de Poblet* a càrrec del bis-
be de Girona, fra Octavi Vilà, a la sala
capitular.**PROCESSÓ**El **dissabte 22 de novembre**, a les
18.00, processó extraordinària pels
475 anys del Sant Enterrament a Tar-
ragona, des de l'església de Natzaret;
a les 19.30, a la catedral, eucaristia
solemne en acció de gràcies.**Vic****MUSEU EPISCOPAL DE VIC**El **dissabte 22 de novembre**, a les
11.00, inauguració de l'exposició *Ins-
truments de l'ànima. Matèria i esperit a
la Catalunya medieval* amb Marc Su-
reda i Albert Velasco.**PREGUEM PER LES INTENCIONS
DEL PAPA**Perquè les persones que estan com-
batent amb pensaments suïcides
trobin en la seva comunitat suport,
cura i amor i s'obrin a la bellesa de
la vida

“L’avi cristià ha de desbordar goig i esperança”

CESCA PLANAGUMÀ I VÍCTOR MIRÓN

Orientadors familiars

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

Dissabte 22 de novembre, a Barcelona, se celebra el I Congrés *Avis influencers* de Sols Per Avis (www.spavis.org). Es tracta d’una trobada, promoguda per la Fundació Temps i Compromís, adreçada a avis, futurs avis, responsables d’Esglésies i institucions cristianes de parla hispana. En parlem amb el matrimoni Cesca Planagumà i Víctor Mirón, orientadors familiars i avis. Trobareu l’entrevista completa a la nostra web.

Qui són els “Avis influencers”?

Avui que els nostres nets estan tan enganxats a diferents *influencers*, volem ser avis *influencers*: que els nostres nets ens vulguin escoltar i seguir. Malauradament, la majoria del temps de lleure dels nens és amb les pantalles. És difícil captar la seva atenció. Els avis ho tenim complicat i ens hem d’endinsar en aquest món, no tenir por de la tecnologia. Cal saber comunicar-te amb els teus nets amb aquest mitjà, que mai substituirà el tenir-nos a prop i tocar-nos i abraçar-nos. Volem estar en el món dels nostres nets, però ens adonem que ens falten moltes eines.

Com s’estructura el programa del congrés?

Esperem un mínim de 100 avis i àvies, de manera presencial. Ho farem també per *streaming*, per a tots els països de parla hispana. El programa inclou dues ponències al matí, *El repte de ser avis avui* i *Avis intencionals: connectant i unint generacions*, i quatre tallers a la tarda: *Intercedint pels nostres nets*, *Transmetent la fe cristiana als nostres nets a través d’històries*, *Afrontant dinàmiques familiars diverses* i *Impulsant un moviment d’avis cristians intencionals*. També tindrem una taula rodona, música i algunes

sorpreses que no podem desvetllar... El matí seria el “què” i el “per què” i a la tarda el “com”.

Quins fruits us agradaria aconseguir?

Voldríem que sortissin grups a les comunitats, a les esglésies, començar grups a casa, encara que sigui només per pregar pels nostres, per parlar, per donar suport als avis, per buscar eines i llegir alguns llibres. Imagineu la sinergia que es pot crear amb aquests grups de suport.

Sols Per Avis neix de la preocupació d’un grup d’avis cristians per donar a conèixer el llegat de fe als vostres nets. Què passa quan els fills no comparteixen aquest llegat?

Ens hi trobem molt. És un mal de cor per als avis que pensem que el millor que podem donar als nostres nets és un llegat espiritual. Primer de tot, els avis han de respectar els pares. No tenim per què estar-hi d’acord, però no podem renunciar al que som, no podem deixar de ser el que som. Els nets no necessiten ser alligonsats, sinó que necessiten testimoniatge. Que vegin que no parlem d’una religió en el sentit d’un costum, sinó que vegin una vivència autèntica, que puguin veure els avis alegres. L’avi cristià ha de desbordar goig i esperança. Els nets són radars i els podem ajudar a tenir una visió de la vida també vertical, no només horitzontal; que hi ha un món espiritual que és real i que el que desitgen els avis és que ells el descobreixin i puguin gaudir-lo. També és interessant constatar quants pares han tornat a la fe cristiana a través dels nets. Els nets parlen i posen en pràctica potser coses que han après dels avis i toquen el cor dels seus pares. Els avis cristians hem de beneir els nets, i la benedicció arriba a totes les generacions. Hem d’arribar fins on ens deixen, amb respecte, i mai no hem de deixar de ser nosaltres. I casa nostra és casa nostra, amb tots els respectes.

El baño.

Hi ha banys i banys. Els de Roca compten amb el millor disseny i la tecnologia més avançada per oferir solucions sostenibles i de qualitat, i garantir la millor experiència a l'espai de bany.